

610.73
ว 694๗
5.3

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัยของ
นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น วิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข

10 ส.ค. 2539

ปริญญาพนธ์
ของ
วิริยา แดงวิสุทธิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

มีนาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

195732

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยของ
นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น วิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข

บทคัดย่อ

ของ

วิริยา แดงวิสุทธิ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

มีนาคม 2538

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญมีดังนี้ คือ

1. ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และความเชื่อทางพุทธศาสนา ทศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยและการรับรู้ทัศนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. การรับรู้ทัศนทางสังคม สามารถทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้ ร้อยละ 17.66 ทศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ไม่สามารถทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้
3. ทศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย และการรับรู้ทัศนทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้ ร้อยละ 17.73 เมื่อนำตัวแปรทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา ร่วมกับทศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย และการรับรู้ทัศนทางสังคม พบว่า สามารถเพิ่มอำนาจในการทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้ร้อยละ .85 ($P < .05$)
4. ความเชื่อของบุคคลใกล้ชิดที่ว่านักศึกษาพยาบาลควรเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ของนักศึกษาพยาบาลที่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย
5. นักศึกษาพยาบาลที่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย มีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิด ไม่แตกต่างจากนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย
6. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและลักษณะทางชีวสังคม (ผลการเรียน อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา และภูมิภาค) ที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย
7. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา แต่พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาสูง มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยมากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาต่ำ

- การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการวิจัย 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรภายนอก ที่สนใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม กับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย
- 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยระหว่างกลุ่มตัวแปรตามทฤษฎีพิช เบนและไอ เช่นกับกลุ่มตัวแปรตามทฤษฎีพิช เบนและไอ เช่นร่วมกับตัวแปรภายนอก 3) เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อในผลของการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย และความเชื่อของบุคคลใกล้ชิดและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิดระหว่างนักศึกษาพยาบาลที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยต่างกัน
- 4) เพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยระหว่างนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะชีวสังคม ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้นที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุขในภาคกลาง จำนวน 256 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ตอน 1 แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคม ประกอบด้วยผลการเรียน อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ภูมิลำเนา ตอน 2 ประกอบด้วยแบบสอบถาม 5 ฉบับคือ แบบวัดทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย แบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคม แบบวัดความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล แบบวัดความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ การใช้สถิติที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง

A STUDY OF VARIABLES RELATING TO THE INTENTION IN SELECTING A JOB
AT HEALTH CENTER OF THE 2 YEAR PROGRAM NURSING STUDENTS
AT NURSING COLLEGE, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

AN ABSTRACT

BY

WIRIYA DANGWISUT

Presented in partial fulfilment of requirements for the Master
of Science degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

March 1995

The research had four objectives: 1) To study the relationship between intention to select a job at the Health Center and external variables, attitude towards selecting a job at the Health Center and subjective norms. 2) To search for important predictors of intention to select a job at the Health Center. 3) To compare belief in outcomes of selecting jobs at the Health Center, normative beliefs and motivation to comply to them between nursing students with intention to select a job at the Health Center and without. 4) To compare intention to select a job at the Health Center according to different bio-social characteristics, attitude towards the nursing profession, Buddhist beliefs and Buddhist practice

Two hundred and fifty six of the 2nd year nursing students at the Nursing College, Ministry of Public Health were selected for the study by the simple random sampling technique.

Questionnaires were used to collect data on all bio-social variables, attitudes towards selecting a job at the Health Center, subjective norms, intentions to select a job at the Health Center, attitudes towards nursing profession, Buddhist beliefs and Buddhist practice.

Pearson's correlation, multiple regression analysis, t-test and Two-way analysis of Variance were used to analyze the data.

The results were as follows:

1. Attitudes towards the nursing profession, Buddhist beliefs, attitudes towards selecting a job at Health Centers and subjective norms were significantly ($P < .05$) correlated with intention to select a job at Health Centers

2. Subjective norm was a significant predictor ($P < .05$) of the intention to select a job at Health Centers and the coefficient of determination was 17.66 %. Attitude towards selecting a job at Health Centers was not a good predictor of the intention to select a job at Health Centers.

3. Attitudes towards nursing profession, Buddhist beliefs, attitudes towards selecting a job at Health Centers and subjective norms significantly predicted ($P < .05$) the intention of selecting a job at Health Centers and the coefficient of determination was 18.58 %. The significant change in correlation ($P < .05$) from attitude towards selecting a job at Health Centers and subjective norms was .85 %.

4. Nursing students' normative beliefs were significantly different in all question items between subjects who intended and did not intend to select a job at Health Centers.

5. Nursing students' motivation to comply are not significantly different in all question items between subjects who intend and do not intend to select jobs at Health Centers.

6. There was no interaction effect between attitude towards selecting a job at Health Centers and bio-social variables in nursing students who had intention to select a job at Health Centers.

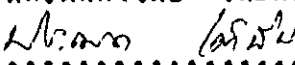
7. There was no interaction effect between Buddhist beliefs and Buddhist practices on the intention to select a job at Health Centers. But it was found that high scoring students in Buddhist beliefs significantly intended to select a job at Health Centers more than low scoring ones.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบไต่พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม

..........ประธาน

(ศส. ลักคาวีลย์ เกษมเนตร)

..........กรรมการ

(ศส. ประณต เค้าฉิม)

คณะกรรมการสอบ

..........อธิบดี

(ศส. ลักคาวีลย์ เกษมเนตร)

..........กรรมการ

(ศส. ประณต เค้าฉิม)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ. คร. นิยะดา จิตจรัส)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(คร. สิริยงา พูลสุวรรณ)

วันที่ .. 10 .. เดือน .. มิถุนายน .. พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ประธาน ที่ปรึกษาปริญญาโท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประสงค์ คำฉิม กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทที่ได้สละเวลาอย่างมากในการให้ความรู้ คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำปริญญาโท อาจารย์ ดร. นิยะดา จิตต์จรัส กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยนี้ อาจารย์ชูศักดิ์ ขัมภลิต อาจารย์กัญญา ทศนสุวรรณ และ อาจารย์จิตรา จาวยนต์ ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ผจญจิต อินทสุวรรณ ผู้อำนวยการ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และคณาจารย์สถาบันทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย ขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ คณะอาจารย์ และ นักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ทั้ง 7 แห่ง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบใจ นักศึกษาพยาบาลทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุด ขอโน้มราลึงถึงพระคุณของบิดามารดา พี่น้อง และ เพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำปริญญาโทฉบับนี้

วิริยา แดงวิสุทธิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพ	
พยาบาลในสถานเอนามัย	11
งานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	22
ตัวแปรภายนอกที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเลือกประกอบ	
วิชาชีพพยาบาลในสถานเอนามัย	27
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล	27
ความเชื่อทางพุทธศาสนา	30
การปฏิบัติทางพุทธศาสนา	33
ผลการเรียน	36
อาชีพของบิดามารดา	37
รายได้ของบิดามารดา	37
การศึกษาของบิดามารดา	38
ภูมิลาเนา	38
กรอบความคิดสำหรับงานวิจัย	39
สมมุติฐานการวิจัย	42

3	วิธีการดำเนินการวิจัย	43
	ประชากร	43
	กลุ่มตัวอย่าง	43
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
	การหาคุณภาพของเครื่องมือ	48
	วิธีรวบรวมข้อมูล	50
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	50
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
	ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปร	52
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา	54
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับ ตัวแปรตาม	56
	ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความเชื่อในผลการเลือกประกอบ วิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย	58
	ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความเชื่อของบุคคลใกล้ชิด	58
	ตอนที่ 6 การเปรียบเทียบแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิด	59
	ตอนที่ 7 การเปรียบเทียบความตั้งใจในการเลือก ประกอบวิชาชีพ พยาบาลในสถานื่อนามัย	60
5	การสรุปและอภิปรายผล	64
	สรุปและอภิปรายผลตามสมมุติฐานของการวิจัย	65
	ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ	71
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป	72

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	81
ภาคผนวก ก	82
ภาคผนวก ข	108
ประวัติย่อของผู้วิจัย	110

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1	แสดงความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการเลือกประกอบ วิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย 46
2	แสดงกลุ่มบุคคลใกล้ชิดที่เด่นชัด 47
3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะชีวิตสังคม 53
4	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา 54
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรชีวิตสังคมทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนาการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ทัศนคติในการ เลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย การรับรู้ทัศนสถานทางสังคม และความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย ... 55
6	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการทำนายความตั้งใจในการเลือก ประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 256 คน กับทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล และการรับรู้ทัศนสถานทางสังคม 56
7	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการทำนายความตั้งใจในการเลือก ประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยกับทัศนคติในการเลือก ประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย การรับรู้ทัศนสถานทางสังคม ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและความเชื่อทางพุทธศาสนาของ นักศึกษาพยาบาล จำนวน 256 คน 57
8	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อของบุคคลใกล้ชิดระหว่างนักศึกษา พยาบาลที่ตั้งใจเลือกและไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลใน สถานีนอนามัย 59

9	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้เคียงระหว่าง นักศึกษาพยาบาลที่ตั้งใจเลือกและไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล ในสถานื่อนามัย	60
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความตั้งใจในการเลือก ประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยเมื่อพิจารณาจากทัศนคติ ต่อวิชาชีพการพยาบาลและชีวิสังคม (ผลการเรียน อาชีพบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้บิดามารดา และภูมิลาเนา) ในกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด	61
11	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือก ประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย เมื่อพิจารณาจากความเชื่อ ทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนา	62
12	แสดงความถี่ของข้อความเชื่อที่เด่นชัดเกี่ยวกับผลของความตั้งใจในการเลือก ประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยของกลุ่มตัวอย่าง 60 คน	87
13	แสดงความถี่ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใกล้เคียงที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใน การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยของกลุ่มตัวอย่าง 60 คน	89
14	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล ในสถานื่อนามัยต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล ในสถานื่อนามัย	104
15	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อความตั้งใจ ในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย	105
16	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลต่อความตั้งใจ ในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย	106
17	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย	107

<p>18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อในผลการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล ในสถานื่อนามัยของนักศึกษาพยาบาลที่ตั้งใจเลือกกับไม่ตั้งใจเลือก ประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย</p>	<p>109</p>
---	------------

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล
ของไอเซน และฟิชเบน 14
- 2 แสดงกรอบความคิดในการวิจัย 41

ภูมิหลัง

จากความพยายามของรัฐบาลในการที่จะพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชนในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2529 - 2534) ที่ผ่านมายังพบว่ามีปัญหาความเจ็บป่วยของประชาชน โดยเฉพาะในชุมชนที่อยู่ห่างไกล เช่น อัตราการตาย ของมารดาและทารกยังสูง มีโรคอุจจาระร่วง วัณโรค และปอดอักเสบ ระบาดในกลุ่มคนยากจน และเกษตรกรที่ยากไร้อยู่ห่างไกล ไม่มีหลักประกันที่จะได้รับการดูแลเมื่อเจ็บป่วย ซึ่งผลจากการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุขพบว่า สาเหตุของปัญหาเหล่านี้ คือคุณภาพการรักษาพยาบาลที่สถานื่อนามัยรวมทั้งโรงพยาบาลชุมชนยังต่ำกว่าระดับมาตรฐาน บุคลากรด้านสาธารณสุขที่ประจำสถานื่อนามัยมีจำนวนน้อย และไม่มีคุณภาพพอ (คณะกรรมการวางแผนพัฒนาการสาธารณสุข ฉบับที่ 7) (2535 : 11 - 53) และจากการศึกษาของกาญจนา แสงรัตน์ (2532) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสถานื่อนามัยของจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานื่อนามัย 42 แห่ง รวมจำนวน 92 คน พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสถานื่อนามัยคือการมีเงินบำรุงมากพอที่จะนำเงินมาใช้จ่ายและการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน นอกจากนี้จากผลการวิจัยของ บุปผา ศิริรัมย์ (2531) เรื่องการประเมินความรู้ ทักษะ ทักษะและผลการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขระดับตำบล กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มบุคลากรสาธารณสุขระดับตำบล จาก 36 สถานื่อนามัย จำนวน 91 คน พบว่าบุคคลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีความรู้และทัศนคติต่องานในหน้าที่และวิชาชีพในระดับปานกลาง

จากปัญหาดังกล่าว รัฐบาลจึงมุ่งเน้นพัฒนาสถานบริการสาธารณสุขในระดับตำบล เพื่อให้ครอบคลุมและมีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยการสนับสนุนโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาสถานื่อนามัย ซึ่งประกอบด้วย การก่อสร้างสถานื่อนามัยใหม่ 1576 แห่ง การผลิตบุคลากรในวิชาชีพที่ขาดแคลน เช่น พยาบาลศาสตร์ระดับต้น 18250 คน (คณะกรรมการวางแผนพัฒนาการสาธารณสุข ฉบับที่ 7. 2535 : 473) เพราะเชื่อว่าจะสามารถพัฒนาสุขภาพประชาชนในชนบทห่างไกลได้เป็นผลสำเร็จ

จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาดังกล่าวของรัฐบาลส่วนใหญ่จะเน้นในด้านจำนวนของสถานบริการสาธารณสุข และกำลังคนให้เพียงพอกับการปฏิบัติงานในทุกชุมชน ในด้านกำลังคนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับนี้ คือ วิทยาลัยพยาบาลต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุขซึ่งต้องสนองนโยบายของรัฐในการผลิตจำนวนนักศึกษาพยาบาลให้ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามแผนพัฒนาสาธารณสุขที่วางไว้ ถึงแม้ว่ารัฐจะให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่สามารถระบุได้ว่านักศึกษาพยาบาลเหล่านี้มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัยเพียงใด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจว่านักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชนในชนบทห่างไกลมีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัยมากน้อยเพียงใด ในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการค้นหาตัวแปรที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ของฟิชเบนและไอเซน (Fishbein and Ajzen) เป็นกรอบแนวความคิดทั้งนี้เพราะความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์กันมากกับพฤติกรรมที่แสดงออกมา แทนที่จะดูพฤติกรรมที่แสดงออกมาก็ให้ศึกษาความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ แทน (Fishbein and Ajzen. 1975 : 488) ตัวแปรที่ศึกษาเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย ได้แก่ตัวแปรทัศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย ตัวแปรการรับรู้ที่สถานทางสังคม และตัวแปรภายนอกประกอบด้วยตัวแปรผลการเรียน การศึกษาของบิดา มารดา อาชีพบิดามารดา รายได้ บิดามารดา ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อ และการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ตัวแปรตาม คือความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้นชั้นปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ผลการศึกษาที่ได้จะนำมาแนะแนวนักศึกษาที่จะไปปฏิบัติงานในสถานอนามัย และการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและสนองนโยบายตามแผนพัฒนาการสาธารณสุขแห่งชาติ ที่มุ่งผลิตและพัฒนาากำลังคนให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตั้งไว้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรภายนอก ที่ส่งผลต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอามัย และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม กับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอามัยระหว่างตัวแปรตามทฤษฎีพีช เบนและ ไอเซนกับกลุ่มตัวแปรตามทฤษฎีพีช เบนและ ไอเซนร่วมกับตัวแปรภายนอก
3. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อในผลของการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอามัยความเชื่อของบุคคลใกล้ชิด และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มบุคคลใกล้ชิดระหว่างนักศึกษาพยาบาลที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอามัยต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอามัยระหว่างนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะชีวสังคม ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อ และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ประโยชน์ของการศึกษาครั้งนี้

1. ทำให้ทราบว่า ตัวแปรใดบ้างสามารถทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอามัย เพื่อช่วยส่งเสริม ปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสม
2. ผลงานนี้จะเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย เพื่อเสริมสร้างปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอามัย ให้กับนักศึกษาพยาบาลระดับต้นต่อไป
3. นำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการแนะแนวนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้นในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอามัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับต้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีของกระทรวงสาธารณสุข ทั้ง 10 แห่ง ในเขตภาคกลาง จำนวน 900 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับต้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 300 คน จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กระทรวงสาธารณสุข 7 แห่ง ในเขตภาคกลาง คือวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีโรดหลวงเอก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีราชบุรี 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีชัยนาท วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพระพุทธบาท และวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ในการศึกษาตามจุดมุ่งหมาย ตัวแปรที่ศึกษาคือ

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

- ทักษะคิดต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย
- การรับรู้ที่สถานทางสังคม
- ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล
- ความเชื่อทางพุทธศาสนา
- การปฏิบัติทางพุทธศาสนา
- ผลการเรียนรู้
- อาชีพของบิดามารดา
- รายได้ของบิดามารดา
- การศึกษาของบิดามารดา
- ภูมิลาเนา

ตัวแปรตาม คือ

- ความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **วิทยาลัยพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข หมายถึงวิทยาลัยพยาบาล**
บรมราชชนนีที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง และเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ระดับต้น
ระยะเวลาการศึกษา 2 ปี เมื่อจบการศึกษาเรียกว่าพยาบาลเทคนิค ได้แก่

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ไรศทรวงอก

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี บำราศนราดูล

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี

วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวิดเพชรบุรี

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท

2. **นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น หมายถึงนักศึกษาพยาบาลหลักสูตร**
ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ระดับต้น (2 ปี) ที่ได้รับทุนสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและ
ศึกษาที่วิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข

3. **สถานเอนามัย หมายถึงสถานที่ให้บริการสาธารณสุขระดับตำบล อาจตั้งอยู่ใน**
ตำบลหรือหมู่บ้านของอำเภอ ให้บริการสาธารณสุขในขั้นที่ 1 ได้แก่ การตรวจรักษาโรคนง่าย ๆ
เช่น หวัด ท้องร่วง เย็บแผล ทานแผล ให้ภูมิคุ้มกันโรคทุกชนิด เป็นต้น มีพยาบาล พยาบาล
เทคนิค ผู้ช่วยพยาบาล ผดุงครรภ์ หรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข ปฏิบัติงานประจำสถานเอนามัย

4. **อาชีพของบิดามารดา หมายถึงระดับอาชีพที่บิดามารดาทำอยู่ โดยนารายได้มา**
เป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว ใช้คนหนึ่งคนใดเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น 2 ระดับคือ

4.1 **งานราชการ หมายถึงผู้ที่รับราชการหรือทำงานในสังกัดของรัฐบาลหรือ**
รัฐวิสาหกิจ

4.2 **งานส่วนตัว หมายถึงผู้ที่ทำการค้า ธุรกิจทุกชนิด ทานา ทำสวน ทำไร่**
ประมง เลี้ยงสัตว์ รับจ้างเป็นรายวัน รายเดือน

5. การศึกษาของบิดามารดา หมายถึงระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดาคนใดคนหนึ่งเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

5.1 ระดับการศึกษาสูง หมายถึงผู้ที่ศึกษาสูงกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อนุปริญญา หรือสูงกว่า

5.2 ระดับการศึกษาต่ำ หมายถึงผู้ที่ไม่เคยศึกษาไปจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

6. รายได้ครอบครัว หมายถึงรายได้ทั้งหมดของสมาชิกในครอบครัว เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ดอกเบี้ย กู้ไร บ้านเช่า ฯลฯ มารวมกัน แล้วคิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แบ่งเป็น 2 ระดับ

6.1 รายได้ต่ำ หมายถึงผู้ที่มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5000 บาทต่อเดือน

6.2 รายได้สูง หมายถึงผู้ที่มีรายได้มากกว่า 5000 บาทต่อเดือน

7. ภูมิภาค คืออำเภอ จังหวัด ที่เป็นถิ่นที่พักอาศัยของนักศึกษาพยาบาล พ่อแม่พี่น้อง แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

7.1 เขตอำเภอเมือง

7.2 นอกเขตอำเภอเมือง

นียมปฏิบัติกร

1. ความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล หมายถึงการตัดสินใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ที่ต้องการจะเลือกไปประกอบวิชาชีพพยาบาลที่สถานื่อนามัย ทากรวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้ที่ได้คะแนนมากเป็นผู้ที่มีความตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย

2. ทศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล (A_B) หมายถึงความรู้สึกเกี่ยวกับการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลที่สถานื่อนามัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ซึ่งเป็นการประเมินการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยทั้งทางบวกและทางลบของนักศึกษาพยาบาลแต่ละคน โดยวัดจากความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล (b_1) และการประเมินผลการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล (e_1) ผลที่ได้จะนำมา คิคคานวณจากสมการดังต่อไปนี้ (Fishbein and Ajzen. 1975 : 301)

$$A_B = \sum_{i=1}^n b_i e_i$$

2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนามัย (b_i) หมายถึงความรู้สึกที่มีต่อความเชื่อที่เด่นชัดทั้งด้านบวกและลบของนักศึกษาพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนามัย ประเมินได้โดยใช้มาตรวัดชั้วคู่ จาก +3 ถึง -3 คือเป็นไปได้มาก จนถึงเป็นไปได้เลย

2.2 การประเมินผลการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนามัย (e_i) หมายถึง ความรู้สึกของนักศึกษาพยาบาลที่จะประเมินผลของความเชื่อแต่ละอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนามัย ประเมินได้โดยใช้มาตรวัดชั้วคู่ จาก +3 ถึง -3 คือเป็นไปได้มาก จนถึง เป็นไปได้เลย

การคิดคะแนนทัศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนามัยคำนวณจากสมการ

$$A_B = \sum_{i=1}^n b_i e_i$$

ผู้ที่มีคะแนนทัศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนามัยสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนามัยมากกว่าผู้ได้คะแนนต่ำ

3. การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (SN) หมายถึงการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้นที่มีต่อผู้อื่นที่เขาให้ความสำคัญ โดยรับรู้ว่ามีผู้อื่นที่เขากำลังถึงนั้นคิดว่าเขาควรเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนามัยหรือไม่ หลังจากจบการศึกษาในปี 2537 การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคม วัดจากความเชื่อเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการกระทำของบุคคลใกล้เคียง

หรือบุคคลที่มีความสำคัญต่อนักศึกษาพยาบาล (NB) และแรงจูงใจที่จะคล้ายตามบุคคลใกล้เคียง (MC) ผลที่ได้จะนำมาคำนวณจากสมการดังต่อไปนี้ (Fishbein and Ajzen. 1975 : 301)

$$SN = \sum_{i=1}^n NB_i MC_i$$

3.1 ความเชื่อของบุคคลใกล้เคียง (NB) หมายถึงการรับรู้ความคาดหวังของกลุ่มบุคคลใกล้เคียง เช่น พ่อแม่ พี่น้อง ครู เพื่อน และคนอื่น ๆ ของนักศึกษาพยาบาลต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยประเมินโดยใช้มาตรวัด +3 ถึง -3 คือเป็นไปได้มากจนถึงเป็นไปได้เลย

3.2 แรงจูงใจที่คล้ายตามบุคคลใกล้เคียง (MC) หมายถึงความรู้สึกคล้ายตามความคาดหวังของกลุ่มบุคคลใกล้เคียง ของนักศึกษาพยาบาลต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ประเมินโดยใช้มาตรวัดจาก 1 ถึง 7 คือไม่ต้องการเลย ถึงต้องการมากที่สุด การคิดคะแนนการรับรู้ที่สถานทางสังคม คำนวณจากสมการ ผู้ที่มีคะแนนการรับรู้ที่สถานทางสังคมสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการรับรู้ทางปที่สถานทางสังคมสูงกว่าผู้ได้คะแนนต่ำ

$$SN = \sum_{i=1}^n NB_i MC_i$$

4.ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล หมายถึงการที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลว่ามีลักษณะที่ดีและไม่ดี มีความรู้สึกชอบ พอใจ หรือไม่ชอบ ไม่พอใจ ตลอดจนมีความพร้อมหรือหลีกเลี่ยงที่จะทำวิชาชีพการพยาบาล สามารถวัดได้โดยแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล มีมาตรวัดประมาณค่า 6 หน่วย จำนวน 17 ข้อ พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 17 - 102 คะแนน ผู้ที่มีคะแนนสูง แสดงว่ามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลมากกว่าผู้ได้คะแนนน้อย โดยใช้คะแนนเฉลี่ยแบ่งกลุ่ม

5. ความเชื่อทางพุทธศาสนา หมายถึงการรู้และการยอมรับของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา อันเป็นสิ่งดีงาม มีประโยชน์เกื้อกูลต่อชีวิตจิตใจของตน ผู้อื่น และสังคม มากกว่าจะให้ผลในทางเสื่อมเสีย ประกอบด้วยส่วนที่สำคัญคือ พระรัตนตรัยหรือ ไตรสรณาคม กฎแห่งกรรม กฎแห่งการเวียนว่ายตายเกิด (อเนกชาติ) นรก - สวรรค์ และนิพพานวัดได้ด้วยแบบวัดซึ่งประกอบด้วยคำถาม 18 ข้อ มีมาตรวัด 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" คะแนนรวม 18 - 108 คะแนน ผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาสูงกว่าผู้ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย

6. การปฏิบัติทางพุทธศาสนา หมายถึงการที่บุคคลยอมรับและพร้อมที่จะปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตนตามหลักคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์สาวก จากการปฏิบัติขั้นต่ำไปสู่การปฏิบัติขั้นสูงคือการให้ทาน รักษาศีล 5 และการทำสมาธิภาวนาซึ่งเป็นหลักของชาวพุทธ เป็นการขัดเกลาความประพฤติทั้งภายนอกและภายในให้เป็นคนดี วัดได้จากการรายงานการปฏิบัติของผู้ตอบในชีวิตประจำวัน โดยใช้คำถาม 5 ข้อ แต่ละข้อมีมาตร 6 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" คะแนนรวม 5 - 30 คะแนน ผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่มีการปฏิบัติทางพุทธศาสนาสูงกว่าผู้ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย

7. ผลการเรียน หมายถึงผลการเรียนทุกหมวดวิชาของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ระดับต้นปี 2 ในภาคเรียนที่ 1 เป็นผลการเรียนจากการจัดสอบของวิทยาลัยพยาบาลแต่ละแห่ง แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

7.1 ผลการเรียนสูง หมายถึงคะแนนผลการเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

7.2 ผลการเรียนต่ำ หมายถึงคะแนนผลการเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การผลิตนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรระดับต้น ของกระทรวงสาธารณสุขเพื่อสนองความต้องการบุคลากรทางการพยาบาลเพิ่มมากขึ้น ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ฉะนั้นเมื่อบุคคลใดผ่านการสอบคัดเลือกได้ศึกษาในหลักสูตรนี้ต้องทำสัญญารับการศึกษที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในจังหวัดนั้น ๆ โดยเลือกว่าจะรับทุนของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป หรือทุนของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด นักศึกษาพยาบาลศาสตรระดับต้นที่รับทุนของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป เมื่อสำเร็จการศึกษาต้องไปปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลประจำจังหวัด ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง มีจำนวนเตียงตั้งแต่ 150 - 1000 เตียง ส่วนนักศึกษาที่รับการศึกษของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เมื่อสำเร็จการศึกษครบ 2 ปีแล้ว จะต้องไปรายงานตัวเพื่อปฏิบัติราชการ ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด นักศึกษาทุกคนจะทราบกันดีว่าส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน และสถานเอนามัย ซึ่งเป็นสถานบริการสาธารณสุขในระดับอำเภอและตำบลมีอยู่หลายแห่งในแต่ละจังหวัด จากการศึกษาปฏิบัติของฝ่ายพัฒนาบุคลากร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จะให้นักศึกษาทุกคนเลือกว่าต้องการไปปฏิบัติงานในสถานที่ใดโดยเลือกตามความต้องการของตัวเองมากที่สุด จากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายพัฒนาบุคลากรพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่จะเลือกไปในสถานบริการสาธารณสุขที่อยู่ใกล้ภูมิลำเนาของตนเอง แต่ถ้าหากการเลือกของนักศึกษาที่ต้องการปฏิบัติงานที่สถานเอนามัยไม่ลงตัวพอดี เช่น จำนวนคนเลือกมากหรือน้อยกว่าตำแหน่งที่จัดสรรไว้ให้ ทางฝ่ายพัฒนาบุคลากรนี้จะชี้แจงและแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักศึกษาบางส่วนมีการเปลี่ยนแปลงการเลือก เพื่อให้การจัดสรรคนและตำแหน่งลงตัวพอดี ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการและผู้สำเร็จการศึกษา คือทางราชการสามารถกำหนดแผนการจัดกำลังคนได้ สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาก็ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการตามที่ต้องการและอยู่ในท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่

นักศึกษาพยาบาลศาสตรระดับต้นที่สำเร็จการศึกษนอกจากจะมีความสามารถในการให้การพยาบาลแล้วยังต้องมีศีลธรรมในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งสืบเนื่องมาจากความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา และมีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล คุณสมบัติเหล่านี้จะมีผลต่อความตั้งใจในการเลือกไปประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานเอนามัย ด้วยเหตุนี้การใช้ทฤษฎีการกระทำ

ด้วยเหตุผลของพิชเบนและไอเซน จึงมีความเหมาะสมที่จะศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานเอนามัย ดังจะเสนอรายละเอียดที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานเอนามัย

บุคคลเป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลของตนเมื่ออย่างเป็นระบบ บุคคลจะพิจารณาผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมหนึ่ง การพิจารณาอันนี้จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคม การศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานเอนามัยจึงต้องศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจกระทำ พฤติกรรม โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ พิชเบน และ ไอเซน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) ของ พิชเบน และไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1975 ; Ajzen and Fishbein. 1980 : 5) มีข้อตกลงเบื้องต้นว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลของตนเมื่ออย่างเป็นระบบมนุษย์พิจารณาผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ก่อนตัดสินใจลงมือทำหรือไม่ทำพฤติกรรมหนึ่ง ใจความของทฤษฎี โดยสรุปมีดังนี้ (ธีระพร อุวรรณไณ. 2529)

1. พฤติกรรม (Behavior ตัวย่อว่า B) ส่วนมากอยู่ภายใต้การควบคุมของความตั้งใจของบุคคล หรือความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม (Behavioral Intention ตัวย่อ I) ของบุคคลซึ่งเป็นตัวกำหนดที่ใกล้กับการกระทำหรือพฤติกรรม

2. ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 2 ตัว คือ

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นการประเมินทางบวก - ลบ ของบุคคลต่อการกระทำ เรียกว่า ทศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward the Behavior ตัวย่อว่า A_B)

ทศนคติต่อพฤติกรรมขึ้นกับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral belief ตัวย่อว่า b_i) และการประเมินผลการกระทำ (Evaluation of Consequence ตัวย่อว่า e_i) เขียนเป็นสมการได้ดังนี้ (Fishbein and Ajzen. 1975 : 301)

$$A_B = \sum_{i=1}^n b_i e_i$$

2.2 ปัจจัยทางสังคม เป็นการประเมินของบุคคลว่าตนควรจะมีการรับรู้
 บัณฑิตทางสังคม (Subjective Norm ตัวย่อว่า SN) เพียงใด บัณฑิตทางสังคม หมายถึง
 บุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อผู้นั้น

การรับรู้บัณฑิตทางสังคม ขึ้นอยู่กับความเชื่อที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของแต่ละ
 คนที่อยู่ใกล้ชิดที่มีต่อการกระทำของตน (Normative belief ตัวย่อว่า NB) ซึ่งหมายถึงความ
 เชื่อที่ว่าบุคคลใกล้ชิดแต่ละคนประสงค์จะให้ตนทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น เพียงใด และแรงจูงใจ
 ที่จะคล้อยตามกลุ่มบุคคลใกล้ชิด (Motivation to comply ตัวย่อว่า MC) เขียนเป็นสมการ
 ได้ดังนี้ (Fishbein and Ajzen. 1975 : 301)

$$SN = \sum_{i=1}^n NB_i \cdot MC_i$$

การกำหนดคะแนนให้กับมาตรวัดความเชื่อในผลของการกระทำ การประเมินผล
 การกระทำของบุคคล ความเชื่อในกลุ่มบุคคลใกล้ชิด และความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมให้
 คะแนนจาก -3 (เป็นไปไม่ได้ เลว ไม่พอใจ ไม่มีประโยชน์) จนถึง +3 (เป็นไปได้ ดี พอดี
 มีประโยชน์) ส่วนการกำหนดคะแนนให้กับมาตรวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มบุคคลใกล้ชิดให้
 คะแนนจาก 1 (ไม่ทำเลย) จนถึง 7 (ทำมากที่สุด) (Ajzen and Fishbein. 1980 :
 261 - 263) แล้วนำคะแนนที่ได้แทนค่าสูตรตามหลักพีชคณิต

3. จากข้อ 1 และข้อ 2 สามารถเขียนเป็นสมการได้ว่า (Fishbein and
 Ajzen. 1975 : 301)

$$B \sim I = (A_B)W_1 + (SN)W_2$$

W_1 และ W_2 เป็นน้ำหนักที่จะได้จากการคำนวณการถดถอยพหุคูณ

4. ความสำคัญของทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมส่วนหนึ่งขึ้นกับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม หรือพฤติกรรมเอง นั่นคือพฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยทัศนคติต่อพฤติกรรมมากกว่าการรับรู้ทัศนคติทางสังคม หรือเกิดจากการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมากกว่า จากทัศนคติต่อพฤติกรรม แต่พฤติกรรมบางพฤติกรรม อาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งสองเท่ากัน ความสำคัญของปัจจัยทั้งสองนี้อาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

5. ตัวแปรภายนอก (External Variables) เช่น ตัวแปรชีวสังคม ทัศนคติต่อเป้าหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ หรือบุคลิกภาพจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก็ต่อเมื่อตัวแปรนั้น ๆ มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคม หรือมีอิทธิพลต่อน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรทั้งสองนี้ต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม

ภาพแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซน และพิชเบน ในภาพประกอบ 1

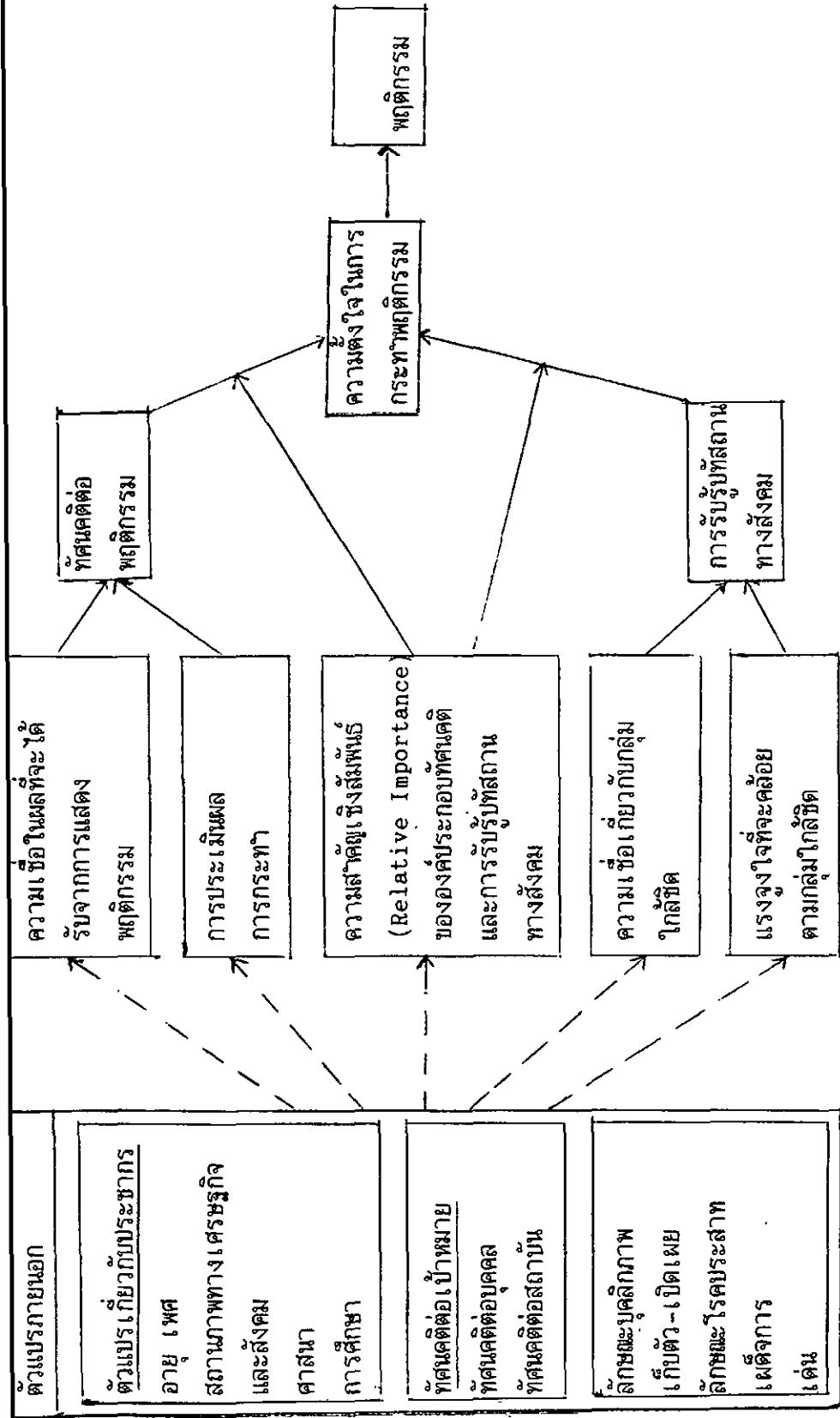
ตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และการวัดตัวแปรที่เกี่ยวข้องจะอธิบายตามลำดับจากความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ทัศนคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และตัวแปรภายนอก

1. ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมมีความใกล้ชิดกับพฤติกรรม แต่การวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมก็ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมได้เสมอไป เพราะมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรม ได้แก่ ความสอดคล้องระหว่างความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และความคงที่ของความตั้งใจ

1.1 ความสอดคล้องในการวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรม

การทำนายพฤติกรรมด้วยความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ต้องแน่ใจว่าการวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมมีความสอดคล้องกับการวัดพฤติกรรม การวัดทั้ง 2 จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 4 นี้คือ การกระทำ เป้าหมาย สภาพแวดล้อม และเวลา จะทำให้มีความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมมากขึ้นวิธีการวัดมีหลายลักษณะดังนี้

--- แสดงความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอกกับตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎี

— แสดงความสัมพันธ์โดยตรง เชื่อมโยงระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ไอเซน และพีชเบิน

(Ajzen and Fishbein, 1980 : 84)

ก. การวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม กับพฤติกรรมที่เป็นการกระทำเดียว สามารถวัดได้โดยการถามว่า เขามีความตั้งใจที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรม หรือวัดความน่าจะเป็นของบุคคลว่าเขาจะเข้าร่วมในพฤติกรรมหรือไม่ เรียกว่า การวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรม (Ajzen and Fishbein. 1980 : 42)

ฉันตั้งใจประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัยเมื่อสำเร็จการศึกษา
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

ข. การวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกับพฤติกรรมที่มีหลาย ๆ การกระทำ ให้บุคคลเลือกกระทำโดยมีคุณภาพและปริมาณแตกต่างกัน สามารถวัดได้โดยการถามให้ตอบว่า ทางเลือกใดที่ตั้งใจจะกระทำ อาจใช้คำถามได้ 2 แบบ

1. คำถามปลายเปิด (Open - ended Format) ส่วนมากจะใช้เมื่อสนใจปริมาณหรือความถี่

2. คำถามปลายปิด (Closed Format) มีตัวเลือกให้ตอบ

ค. ระดับต่าง ๆ ของความตั้งใจเชิงพฤติกรรม

เป็นการวัดความน่าจะเป็นโดยอ้อมของความตั้งใจที่เลือกกระทำพฤติกรรมแต่ละอย่าง การวัดแบบนี้ใช้ทำนายทางเลือกได้

โอกาสที่ฉันจะเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์ 35%

โอกาสที่ฉันจะเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลทั่วไป 25%

โอกาสที่ฉันจะเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน 15%

โอกาสที่ฉันจะเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย 25%

บุคคลจะเลือกกระทำพฤติกรรมที่เขากำหนดว่ามีความน่าจะเป็นโดยอ้อมสูงสุด (Ajzen and Fishbein. 1980 : 46) ตัวอย่างนี้พฤติกรรมที่เขาจะเลือกทำมากที่สุด คือเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์

ง. ความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่มีหลายการกระทำ

การวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่มีหลายการกระทำ ต้องวัดความตั้งใจในการกระทำต่อพฤติกรรมที่เป็นการกระทำเดียวซึ่งใช้เป็นดัชนีของ

พฤติกรรม ต้องแน่ใจว่าความตั้งใจในการกระทำต่อพฤติกรรมและพฤติกรรมมีความตรงกันในองค์ประกอบทั้ง 4 และสามารถคำนวณหาดัชนีของความตั้งใจในการกระทำต่อพฤติกรรมได้เช่นเดียวกับดัชนีของพฤติกรรม

1.2 ความคงที่ของความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม

ความตั้งใจในการกระทำสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาในการวัดความตั้งใจในการกระทำ ก่อนสังเกตพฤติกรรม และขณะที่สังเกตพฤติกรรมนั้นอาจให้ผลต่างกัน เนื่องจากมีเหตุการณ์แทรกซ้อนทำให้ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมเปลี่ยนไปความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรมจึงลดลง ซึ่งระยะเวลาระหว่างการวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกับพฤติกรรมห่างกันมากทำให้บุคคลย่อมมีโอกาสได้รับข้อมูลอื่น หรือเกิดเหตุการณ์ที่มีผลต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมเดิม ฉะนั้นควรวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมให้ใกล้กับการวัดพฤติกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อจะได้ทำนายพฤติกรรมให้แม่นยำขึ้น (Ajzen and Fishbein. 1980 : 47)

ความคงที่ของความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มแตกต่างกัน โดยความคงที่ของความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมเป็นกลุ่มจะมีความแน่นอนมากกว่า (Ajzen and Fishbein. 1980 : 48) เนื่องจากเหตุการณ์แทรกซ้อนที่กระทบรายบุคคลแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป เมื่อนำความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของแต่ละคนที่เปลี่ยนแปลงไปมารวมกันเข้าก็อาจพบความสอดคล้องเดิม ยกเว้นในกรณีที่เหตุการณ์แทรกซ้อนมีผลกระทบต่อประชากรส่วนใหญ่ในทิศทางเดียวกัน ย่อมทำให้ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของกลุ่มเปลี่ยนแปลงไปได้ ฉะนั้นเพื่อให้ได้ความแม่นยำในการวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมเพื่อทำนายพฤติกรรมมากยิ่งขึ้น จึงควรเอาเงื่อนไขหรือภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นร่วมในการวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมด้วย เช่น

ในชนบทที่การคมนาคมไม่สะดวกความตั้งใจที่ฉันจะเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัยเมื่อสำเร็จการศึกษา

เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

นอกจากนี้ตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรม ได้แก่ ประสบการณ์ตรง การเห็นคนอื่นกระทำการมีทักษะในการกระทำพฤติกรรม ดังนั้นการวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมจึงควรทำหลังจากเหตุการณ์แทรกซ้อนเหล่านี้ได้เกิดขึ้นแล้ว หรือนำเหตุการณ์แทรกซ้อนเหล่านี้มาเข้าร่วมพิจารณาด้วย จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและพฤติกรรมแน่นอนขึ้น (Ajzen and Fishbein. 1980 : 50)

2. ทศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward a behavior : A_B)

หมายถึง การประเมินการแสดงพฤติกรรมนั้นในทางบวก หรือทางลบของแต่ละบุคคล (Ajzen and Fishbein. 1980 : 6) หรือหมายถึงการตัดสินของบุคคลว่าการแสดงพฤติกรรมนั้น ดี - เลว ชอบ - ไม่ชอบ (Ajzen and Fishbein. 1980 : 56)

วิธีการวัดทัศนคติต่อพฤติกรรม มี 2 วิธี คือ

2.1 การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมโดยทางตรง

เป็นการประเมินความรู้สึกของบุคคลต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งในลักษณะความ ชอบ - ไม่ชอบ หรือ ดี - เลว จากมาตราจำแนกความหมาย (Semantic Differential) ที่ออสกู๊ด และคนอื่น ๆ (Osgood, Suci Trannenbaum) ได้เสนอไว้ในปี 1957 (Ajzen and Fishbein. 1980 : 54 - 55) ผู้ตอบสามารถให้คะแนนได้ตั้งแต่ -3 ถึง +3 ในแต่ละมาตรา ซึ่งการวัดทัศนคติได้จากการเอาคะแนนจากมาตรเหล่านี้มารวมกัน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจให้ผู้ตอบแสดงทัศนคติของเขาออกมาโดยตรง

2.2 การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมโดยทางอ้อม

เป็นการวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผล การกระทำของบุคคล ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทัศนคติเป็นองค์ประกอบของความเชื่อ โดยทั่วไปแล้วบุคคลที่เชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมจะนำไปสู่ผลกระทบทางบวก ก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อการแสดงพฤติกรรมนั้น และบุคคลที่มีความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมจะนำไปสู่ผลกระทบทางลบก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ความเชื่อที่แฝงอยู่ในทัศนคติต่อพฤติกรรมของบุคคลนี้เรียกว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Belief) (Ajzen and Fishbein. 1980 : 7) ดังนั้นทัศนคติต่อพฤติกรรมของบุคคลจึงเชื่อมโยงกับความเชื่อ ในลักษณะของการพิจารณาความน่าจะเป็นเชิงอัตนัย (Subjective Probability) ต่อพฤติกรรมนั้นว่าจะมีผลกระทบอะไรเกิดขึ้นตามมาบ้าง

เช่น การประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย (เป็นเป้าหมาย)

ทำให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดี (ลักษณะเฉพาะอย่าง)

เกี่ยวกับความเชื่อนี้ พิชเบน และไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1975 : 218) กล่าวว่าแม้บุคคลมีความเชื่อต่าง ๆ มากมายต่อที่หมายหนึ่ง ๆ แต่ความเชื่อเล็กน้อยเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กัน และเป็นสิ่งกำหนดทัศนคติต่อที่หมายนั้น ซึ่งการวิจัยเกี่ยวกับช่วงความจำ ความเข้าใจ และกระบวนการข่าวสารเสนอว่าบุคคลสามารถจะรับรู้และใส่ใจข้อความในช่วงระยะเวลาหนึ่งเพียง 5 - 9 ข้อความ (Miller. 1956 ; Schlosberg. 1954 ; Mandler. 1967 ; cited by Fishbein and Ajzen. 1975 : 218) จึงกล่าวได้ว่าทัศนคติต่อเป้าหมายของบุคคลในขั้นต้น ถูกกำหนดจากความเชื่อเป้าหมายไม่มากไปกว่า 5 - 9 ความเชื่อกลุ่มความเชื่อเหล่านี้เรียกว่าความเชื่อเด่นชัด (Salient Belief) ในขณะนั้น และความเชื่อเด่นชัดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับความหนักแน่น ความเบาบาง หรือการได้รับความเชื่อใหม่เข้ามาทดแทน เราสามารถรู้ความเชื่อเด่นชัดของบุคคลที่มีต่อที่หมาย หรือการกระทำได้โดยการถามให้ตอบแบบอิสระ (Free - Response Format) เกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพ และลักษณะเฉพาะอย่างของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแสดงพฤติกรรม โดยพิจารณาเฉพาะข้อมูลของความเชื่อเด่นชัดที่ได้จากการกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่มีความถี่สูง ๆ (Modal Salient Beliefs) นำมาจัดอันดับความถี่และคัดเลือกข้อความเชื่อต่าง ๆ จัดเป็นความเชื่อที่เด่นชัด

การพิจารณาคัดเลือกข้อความเชื่อเหล่านี้ ซึ่งเป็นกลุ่มความเชื่อที่เด่นชัด มีวิธีพิจารณาด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้ (Ajzen and Fishbein. 1980 : 70 - 71)

1. พิจารณาเลือกข้อความเชื่อที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดจำนวน 10 - 12 ข้อความเชื่อ
2. พิจารณาเลือกข้อความเชื่อทั้งหมดที่กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยที่สุด 10 - 20% กล่าวถึง
3. พิจารณาเลือกข้อความเชื่อที่มีความถี่สูงที่สุด ไปจนถึงข้อความเชื่อที่ทำให้รวมความถี่ได้ 75% ของความถี่รวมทั้งหมดของทุก ๆ ข้อความเชื่อ

ไอเซน และพิชเบน (Ajzen and Fishbein. 1980 : 65) ได้กล่าวถึงการพยากรณ์ทัศนคติด้วยความเชื่อไว้ว่า กลุ่มความเชื่อเด่นชัดของบุคคลที่เกี่ยวกับ

การกระทำพฤติกรรม จะเป็นสิ่งกำหนดทัศนคติต่อพฤติกรรมของบุคคล การเข้าใจทัศนคติต้องพิจารณาความเชื่อเด่นชัด โดยขั้นแรกจะต้องทราบการประเมินผลของการกระทำแต่ละอย่างของบุคคล ซึ่งเป็นทัศนคติต่อผลของการกระทำที่สนใจ สามารถประเมินโดยใช้มาตราประเมินขั้วคู่ ต่อมาก็ประเมินความเชื่อมั่นของบุคคลว่า การกระทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลกระทบเพียงใด ซึ่งเป็นการวัดความหนักแน่นของความเชื่อนั้นเอง อาจได้จากการถามให้บุคคลแสดงความเป็นไปได้ (ความน่าจะเป็นโดยอัตนัย) ว่าการกระทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลการกระทำนั้น หรือมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่าง

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทัศนคติต่อพฤติกรรมของบุคคลสามารถพยากรณ์ได้จากผลรวมทั้งหมดของผลคูณของการประเมินผลของการกระทำแต่ละอย่างกับความหนักแน่นของความเชื่อเด่นชัด ที่ว่าการแสดงพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลการกระทำนั้น (Ajzen and Fishbein. 1980 : 67) สามารถคำนวณได้จากสมการ

$$A_B = \sum_{i=1}^n b_i e_i$$

เมื่อ A_B แทน ทัศนคติต่อพฤติกรรม
 b_i แทน ความเชื่อในผลที่จะได้จากการแสดงพฤติกรรม
 e_i แทน การประเมินผลของการกระทำ
 แทน จำนวนความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม

3. การรับรู้ที่สถานทางสังคม (Subjective Norm : SN)

หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่คนอื่นที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรแสดงพฤติกรรมที่ระบุนั้น การรับรู้ที่ผู้ที่เขาให้ความสำคัญอาจจะคิดหรือไม่คิดเช่นนั้นจริง ๆ ก็ได้ (Ajzen and Fishbein. 1980 : 57)

พิชเบน และไอเซน เสนอการวัดการรับรู้ที่สถานทางสังคมไว้ 2 วิธี คือ

3.1 การวัดการรับรู้ที่สถานทางสังคมโดยตรง

การวัดการรับรู้ที่สถานทางสังคมโดยตรงเป็นการประเมินความเชื่อ

ของเขามีสื่อความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่า เขาควรหรือไม่ควรแสดง การกระทำที่ระบุนั้น ๆ รูปแบบในการศึกษาการรับรู้ที่สถานทางสังคมอาจเป็นดังนี้

บุคคลส่วนมากที่สำคัญต่อฉันคิดว่า

ฉันควร _____ ฉันไม่ควร
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

เลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานเอนามัย

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล บุคคลมักมีความตั้งใจที่จะกระทำ พฤติกรรมที่เขาเชื่อว่าบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่า เขาควรจะทำหรือไม่มีความตั้งใจ กระทำ ถ้าเขาเชื่อว่าบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควรจะทำพฤติกรรมนั้น นั่นคือ ยิ่งบุคคลรับรู้ว่ามีผู้ให้ความสำคัญคิดว่าเขาควรกระทำพฤติกรรมนั้นมากเท่าใด เขาก็จะมีความ ตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้นเท่านั้น

3.2 การวัดการรับรู้ที่สถานทางสังคมโดยทางอ้อม

การวัดการรับรู้ที่สถานทางสังคมโดยทางอ้อมเป็นการวัดความเชื่อ เกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มบุคคลใกล้เคียงต่อการกระทำของเขา (Normative Belief : NB) ซึ่ง ได้มา จากการรับรู้ความคาดหวังของบุคคลต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวเขา ที่เขาจะพิจารณาว่าบุคคลเหล่านั้น คิดว่าเขาควรจะทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ และเขาจะใช้ข้อมูลในการตัดสินใจซึ่งเป็นลักษณะของแรงจูงใจที่จะกระทำตามบุคคลใกล้เคียงที่เขาให้ความสำคัญ (Ajzen and Fishbein. 1980 : 73)

กลุ่มบุคคลหรือบุคคลใกล้เคียง อาจไม่เกี่ยวข้องหรือไม่มีความสำคัญกับการรับรู้ ที่สถานทางสังคมเสมอไปจะเกี่ยวข้องเฉพาะกลุ่มบุคคลหรือบุคคลที่เด่นชัดเท่านั้น (Salient referents) การศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มบุคคลที่เด่นชัด ใช้การถามให้ตอบแบบอิสระ โดยเลือกกลุ่ม บุคคลที่ถูกระบุมากที่สุดของกลุ่มตัวอย่างไว้ทั้งฝ่ายสนับสนุนและคัดค้านซึ่งจัดอยู่ในรูปกลุ่มบุคคล ใกล้เคียงที่มีความถี่สูง (Modal normative beliefs) (Ajzen and Fishbein. 1980 :

75 - 76) เมื่อได้กลุ่มบุคคลที่เด่นชัดแล้วก็สามารถวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคล ใกล้เคียงได้โดยใช้มาตรวัดเช่นเดียวกับการวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคม อย่างไรก็ตามการรู้ เฉพาะความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลใกล้เคียงยังไม่เพียงพอที่จะพยากรณ์หรือ ทำความเข้าใจในการรับรู้ทัศนคติทางสังคมของบุคคลได้ จึงต้องรู้การประเมินแรงจูงใจที่จะ คล้ายตามกลุ่มใกล้เคียง (Motivation to comply : MC) ของแต่ละกลุ่มด้วย (Ajzen and Fishbein. 1980 : 75)

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลสามารถพยากรณ์การรับรู้ทัศนคติทาง สังคมของบุคคลได้จากผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มใกล้เคียงกับแรงจูงใจ ที่จะคล้ายตามกลุ่มใกล้เคียง สามารถคำนวณได้จากสมการ

$$SN = \sum_{i=1}^n NB_i MC_i$$

SN = การรับรู้ทัศนคติทางสังคม

NB_i = ความเชื่อของบุคคลใกล้เคียง

MC_i = แรงจูงใจที่จะคล้ายตามบุคคลใกล้เคียง

n = จำนวนกลุ่มอ้างอิง

4. ตัวแปรภายนอก (External Variables)

4.1 ตัวแปรทางชีวสังคม เช่น อายุ เพศ อาชีพ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ศาสนา การศึกษา ฯลฯ

4.2 ทัศนคติต่อเป้าหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น เช่น ทัศนคติต่อ บุคคล ทัศนคติต่อสถาบัน และทัศนคติต่อการเมือง

4.3 ลักษณะทางบุคลิกภาพ เช่น ลักษณะเก็บตัว - แสดงตัว มีอำนาจมีลักษณะ เด่น เป็นต้น

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลระบุว่า ตัวแปรภายนอกอื่น ๆ ดังกล่าวมาข้างต้น จะไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรมโดยตรง ตัวแปรภายนอกเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรมได้ต่อเมื่อตัวแปรภายนอกเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเฉพาะอื่น ๆ ในทฤษฎีนี้หนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งตัวแปร (Ajzen and Fishbein. 1980 : 82)

ทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเป็นตัวแปรทำนายที่ใช้พยากรณ์ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และด้วยเทคนิคการถดถอยพหุคูณจะได้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (W_1, W_2) ที่ใช้ประมาณค่าน้ำหนักในการทำนาย ซึ่งเป็นค่าที่แสดงให้เห็นความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ (Relative Importance) ของทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ในการทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม (Ajzen and Fishbein. 1980 : 58) และค่าน้ำหนักนี้จะแปรผันไปตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ชนิดของพฤติกรรม เป้าหมายของการกระทำ สถานการณ์และเวลา

ในการประยุกต์ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชเบินและไอเซน มาใช้ทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยในครั้งนี ประเด็นสำคัญคือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ที่มีทัศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยมีการรับรู้ทัศนคติทางสังคม เป็นผู้ที่มีความตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย นอกจากนี้ตัวแปรภายนอกได้แก่ ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพุทธศาสนา ผลการเรียน อาชีพบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา และภูมิลาเนา ยังเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ปีที่ 2 ด้วย

งานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนี้ ได้มีผู้นำไปใช้เพื่อทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมหรือความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ไว้อย่างกว้างขวาง มีวิธีการดำเนินการวิจัยในรูปแบบที่แตกต่างกัน ซึ่งปรากฏว่ามีความตรงตามทฤษฎีเป็นที่น่าพอใจฟิชเบินและไอเซน ได้รวบรวมงานวิจัยไว้หลายเรื่องซึ่งใช้ตัวแปรทัศนคติต่อพฤติกรรม และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม ปรากฏว่าสามารถทำนายได้อย่างแม่นยำสูง ซึ่งเป็นการสนับสนุนทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลอย่างมาก เช่น

สเปอร์เบอร์ ฟิชเบน และไอเซน (Sperber, Fishbein and Ajzen cited in Ajzen and Fishbein. 1980 : 114 - 129) ได้ศึกษาการทำนายและทำความเข้าใจความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพของผู้หญิง และศึกษาปัจจัยที่เป็นพื้นฐานของความตั้งใจในการเลือกที่จะเป็นแม่บ้าน หรือออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนไฮสกูล เกรด 11 และ 12 จำนวน 111 คน เป็นหญิงผิวขาว 96 คน ผิวดำ 13 คน และอื่น ๆ 2 คน ก่อนทดสอบผู้วิจัยอ่านเรื่องราวสั้น ๆ ของเจน (Jane) ที่เลือกประกอบอาชีพนอกบ้าน และเรื่องราวสั้น ๆ ของแมรี่ (Mary) ที่เลือกเป็นแม่บ้านหลังจากนั้นก็วัดความตั้งใจต่อการประกอบอาชีพทัศนคติและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินชีวิตเหมือนแมรี่และเจน พบว่าการหาความสัมพันธ์โดยใช้ผลต่างของความตั้งใจต่อการประกอบอาชีพ เป็นตัวทำนายทางเลือกของความตั้งใจต่อการประกอบอาชีพ ($r = .87$) จะมีค่าสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญสูงกว่าการหาสหสัมพันธ์ระหว่างทางเลือกของความตั้งใจต่อการประกอบอาชีพกับความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเหมือนเจน ($r = .79$) และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างทางเลือกของความตั้งใจต่อการประกอบอาชีพ กับความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเหมือนแมรี่ ($r = .79$) (โดยการประเมินความตั้งใจแต่ละข้อ) จึงสรุปได้ว่าวิธีที่ดีที่สุดที่จะทำนายสภาพการณ์ทางเลือก 2 อย่าง คือการทำนายด้วยการพิจารณาผลต่างระหว่างทางเลือกทั้งสองนั้น จะดีกว่าการทำนายด้วยทางเลือกแต่ละอย่าง (Ajzen and Fishbein. 1980 : 122) นอกจากนี้การหาความสัมพันธ์ของผลต่างในการวัดโดยตรงและทางอ้อมของทั้งสองทางเลือกคือเป็นแม่บ้านและประกอบอาชีพนอกบ้าน พบว่า มีค่าสหสัมพันธ์สูง ($R = .86$) ซึ่งแสดงความแม่นยำในการทำนายทั้งทางด้านทัศนคติและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม (Ajzen and Fishbein. 1980 : 123)

จากการวัดความเชื่อพื้นฐานพบว่า การประเมินผลการกระทำของผู้หญิงที่มีความตั้งใจเป็นแม่บ้าน และประกอบอาชีพนอกบ้าน มีความคล้ายคลึงกันมากในผลการกระทำทางบวกและทางลบ สำหรับความน่าจะเป็นโดยอัตนัยของผลการกระทำ พบว่าผู้หญิงที่มีความตั้งใจต่อการประกอบอาชีพหนึ่งมากกว่า จะมีความเชื่อว่าการดำเนินชีวิตในทางนั้นจะมีผลทางบวกมากกว่า และมีผลทางลบน้อยกว่าการดำเนินชีวิตอีกทางหนึ่ง ส่วนความเชื่อที่เป็นพื้นฐานของการรับรู้ทัศนคติทางสังคม พบว่าทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันในแรงจูงใจที่จะคล้อยตามพ่อ แม่ เพื่อน (เพื่อนใกล้ชิด เพื่อนชาย) แตกต่างกันเล็กน้อยในแรงจูงใจที่จะคล้อยตามศาสนา และการศึกษาครูแนะแนว ส่วนที่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญคือแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบทบาท

ของตัวแบบ ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับการรับรู้ทัศนคติทางสังคม พบว่ามีอิทธิพลน้อยต่อการเลือกการดำเนินชีวิต

โฆมาแซล และแจคคาร์ด (Pomazal and Jaccard. 1967 : 317 - 326) ได้ทำวิจัยโดยนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกันขององค์ประกอบทางจริยธรรมในการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมช่วยเหลือ ซึ่งชเวอร์ท และเทอสลอร์ (Schwartz and Tersler. 1976) เสนอไว้ว่า ความเชื่อเกี่ยวกับจริยธรรมของบุคคลเป็นองค์ประกอบหลักในรูปแบบจำลองของพีชเบน (Cited by Pomazal and Jaccard. 1976 : 319) การศึกษาของโฆมาแซลและแจคคาร์ด ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อ ทัศนคติและความตั้งใจในการบริจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่างชายและหญิง มหาวิทยาลัยอินิออยด์ จำนวน 270 คน อายุเฉลี่ย 19 ปี เคยมีประสบการณ์บริจาคโลหิต 61% ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการบริจาคโลหิต การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเป็นตัวกำหนดที่มีความตั้งใจในการบริจาคโลหิต ($R = .60$) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการบริจาคโลหิต และพฤติกรรมการบริจาคโลหิต มีค่า $r = .59$ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางจริยธรรม ร่วมกับทัศนคติต่อการบริจาคโลหิต และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเพื่อทำนายความตั้งใจในการบริจาคโลหิต ($r = .53$, $r = .33$ ตามลำดับ)

ได้มีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไปทดสอบกับสถานการณ์เลือกตั้งของสหรัฐเป็นครั้งแรก โดยทำนายและทำความเข้าใจกับการลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. 1976 และศึกษาผลกระทบตัวแปรภายนอก (Fishbein, Ajzen and Hinkle. 1976 : cited by Ajzen Fishbein. 1980 : 174 - 195) การศึกษาครั้งนี้สนใจเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้ง 2 คน คือ คาร์เตอร์ และฟอร์ด (Carter and Ford) ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างของทัศนคติต่อการออกเสียงให้คาร์เตอร์และฟอร์ด กับความแตกต่างของการรับรู้ทัศนคติต่อการออกเสียงให้คาร์เตอร์และฟอร์ด ต่อความแตกต่างของความตั้งใจที่จะออกเสียงให้คาร์เตอร์และฟอร์ด $R = .83$ ความสัมพันธ์ของความตั้งใจที่จะออกเสียงให้คาร์เตอร์และฟอร์ด และพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง $r = .80$ จากการศึกษาผลกระทบของตัวแปรภายนอกเช่น ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ชื่อเสียงพรรคการเมือง ความเป็นเสรีภาพ - อนุรักษ์นิยม ลักษณะทางชีวสังคมอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งก็จะมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการออกเสียงเลือกตั้งในระดับใกล้เคียงกัน นอกจากนี้พบว่าคนที่มีความแตกต่างกันก็จะมี ความแตกต่างกันในด้านความเชื่อเกี่ยวกับผลของการออกเสียงเลือกตั้ง การประเมินผลการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่ม

ใกล้ชิด หรือแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มใกล้ชิด ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าตัวแปรภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม จะมีผลกระทบอย่างเป็นระบบต่อโครงสร้างความคิดที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของทัศนคติ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมและถ้าตัวแปรภายนอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ก็ย่อมจะไม่มีผลกระทบต่อองค์ประกอบทัศนคติ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมด้วยเช่นกัน

ในประเทศไทยก็ได้มีการนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิช เบนและไอเซนมาใช้ในการทำนายพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

วรรณิ จีระชุตติโรจน์ (2527) ได้ศึกษาทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (การรับรู้ทัศนคติทางสังคม) และพฤติกรรมในการใช้บริการการปรึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 760 คน พบว่าทัศนคติต่อการใช้บริการการปรึกษากับอาจารย์แนะแนวในโรงเรียน และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสามารถทำนายความตั้งใจในการใช้บริการการปรึกษากับอาจารย์แนะแนวในโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.38, 0.33 ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกับพฤติกรรมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.28 การวัดพฤติกรรมนี้ได้จากการเคยทำมาก่อนเพียงใดในอดีตมากกว่าจะเป็นการวัดพฤติกรรมจริง

สมศรี ชูสงแสง (2532) ศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการศึกษาต่อกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่สัมพันธ์อย่างสูงกับความตั้งใจในการศึกษาต่อและพฤติกรรมการศึกษาต่อ ได้แก่ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา การมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .3018, .2129 และ .2193 ตามลำดับ ทัศนคติต่อการศึกษาต่อการรับรู้ทัศนคติทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 อำนาจในการทำนายร้อยละ 36.27 สำหรับความตั้งใจในการศึกษาต่อ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .4310

มณี โชติวิวัฒน์ (2527) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของแพทย์ในการเลือกที่จะทำงานต่อในโรงพยาบาลชุมชน หลังจากหมดภาระการชดใช้ทุน จำนวน 154 คน พบว่าแพทย์ที่มีค่านิยมเชิงซ้อนเกี่ยวกับบุคคลอื่นในระดับสูง มีความพึงพอใจในงานระดับสูง

ซึ่งได้แก่ โอกาสก้าวหน้าในงาน สภาพและลักษณะงาน ความสำเร็จและการได้รับการยอมรับนับถือ มีแนวโน้มที่จะเลือกทำงานต่อในโรงพยาบาลชุมชน

พงษ์พจน์ สีสั้น (2532) ได้ศึกษาความตั้งใจในการเลือกที่จะทำงานในโรงพยาบาลชุมชนของนักศึกษาทันตแพทย์ ชั้นปีที่ 6 จำนวน 243 คน โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล พบว่าทัศนคติต่อการทำงานในโรงพยาบาลชุมชน และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเลือกทำงานในโรงพยาบาลชุมชน แต่ทัศนคติต่อการทำงานในโรงพยาบาลชุมชนมีอิทธิพลมากกว่า สำหรับตัวแปรภายนอกที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจต่อการทำงานในโรงพยาบาลชุมชน ได้แก่ อาชีพมารดาและรายได้ที่คาดหวัง

ประดิษฐ์ ใจแก้ว (2534) ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะประกอบวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชายของวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 302 คน พบว่าทัศนคติต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะประกอบวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชายโดยมีทัศนคติต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะประกอบวิชาชีพพยาบาลมากกว่า และยังพบว่านักศึกษาที่มีอาชีพมารดา และบุคลิกภาพด้านการยับยั้งความก้าวหน้าและด้านการประกอบอาชีพอย่างแตกต่างกัน จะมีความตั้งใจที่จะประกอบวิชาชีพพยาบาลต่างกันด้วย

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นได้ว่ามีปัจจัยหลายประการที่ทำให้บุคคลมีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ที่สำคัญได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อการกระทำพฤติกรรม และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม รวมทั้งตัวแปรภายนอกอื่น ๆ เช่น ความเชื่อ จริยธรรมของบุคคล ชื่อเสียงของพรรคการเมือง ความเป็นเสรีภาพ-อนุรักษนิยมรวมทั้งลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ ผลการเรียนรู้ ระดับการศึกษาของบิดามารดา การมีพื้นที่การศึกษาสูงกว่า การศึกษาภาคบังคับ ด้วยการนำเอาทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาใช้พบว่าสามารถทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม รวมทั้งพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางและแม่นยำ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ต้องการที่จะศึกษาความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ปีที่ 2 จึงได้นำทฤษฎีนี้มาใช้เพราะจะสามารถทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยได้ว่ามาจากปัจจัยใด

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของทิบเบินและไอเซน กล่าวถึงตัวแปรภายนอก (External Variables) ว่า ตัวแปรภายนอกแม้ไม่ได้เป็นตัวแปรที่สำคัญในทฤษฎี แต่อาจจะ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรมได้ต่อเมื่อตัวแปรเหล่านี้มีความ

สัมพันธ์กับตัวแปรเฉพาะในทฤษฎี เช่น ทศนคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ทัศนสถานทางสังคม หรือความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งตัวแปร จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่ใช้ทฤษฎีนี้ร่วมกับตัวแปรภายนอก เช่น อาชีพบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้ บิดามารดา ภูมิลาเนา บุคลิกภาพ ทศนคติ จริยธรรม เสรีภาพ พบว่า มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเฉพาะในทฤษฎีนี้อย่างน้อยหนึ่งตัวเสมอ ดังนั้นในการศึกษาความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรภายนอก ได้แก่ ตัวแปรทศนคติ ต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพุทธศาสนา และตัวแปรเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ผลการเรียน การศึกษาของบิดามารดา อาชีพบิดามารดา รายได้ ของบิดามารดา และภูมิลาเนา จะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย จึง ได้นำมาร่วมในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ตัวแปรภายนอกที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล

ทศนคติเป็นลักษณะภายในจิตใจ ซึ่งนักจิตวิทยาเชื่อว่าสามารถใช้ทศนคติในการทำความเข้าใจและทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้ มีผู้ให้ความหมายทศนคติไว้ดังนี้ มาติน พิชเบน (1967) กล่าวว่าทศนคติเป็นสภาวะทางสมองและประสาทที่มีความพร้อม สามารถจัดการต่าง ๆ โดยผ่านทางประสบการณ์ใช้เป็นแนวทางชี้แนะ หรือมีอิทธิพลในการสนองตอบของบุคคลที่แสดงออกต่อวัตถุ และสถานการณ์ทุกอย่างที่บุคคลนั้นมีความสัมพันธ์ด้วย

ทศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2529 : 5 - 8)

1. องค์ประกอบความรู้ (Cognitive Component) ทศนคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น จะต้องประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นเป็นอันดับแรก และเป็นความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นทางด้านที่ว่ามีความรู้หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เป็นความรู้หรือความเชื่อที่ที่ใช้ประเมินค่าสิ่งนั้นได้
2. องค์ประกอบทางการรู้สึก (Affective Component) องค์ประกอบนี้เป็นส่วนสำคัญที่สุดของทศนคติ ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับทศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น พอใจหรือไม่พอใจ ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เมื่อบุคคล

มีความรู้เกี่ยวกับคุณหรือโทษของสิ่งนั้นแล้วบุคคลจะต้องมีความรู้ว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี ก่อนที่เขาจะมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น นอกจากนี้องค์ประกอบทางการรู้สึกยังสอดคล้องกับองค์ประกอบทางการรู้ด้วย กล่าวคือถ้ารู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งในทางดีก็ย่อมจะชอบสิ่งนั้น แต่ถ้ารู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นในทางไม่ดีย่อมจะไม่ชอบ ไม่พอใจสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ (Action Tendency Component)

เมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่าและมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นแล้ว สิ่งที่ดีตามมาคือ ความพร้อมที่จะกระทำการให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้นด้วย ฉะนั้นความพร้อมในการปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จึงเป็นเครื่องสะท้อนให้เข้าใจทัศนคติของเขาต่อสิ่งนั้นได้ด้วย

ลักษณะที่มีในองค์ประกอบทั้ง 3 ของทัศนคติคือ (ดวงเดือน พันธุพานาวิน, 2529 : 8)

ทิศทาง (Direction) หมายถึงการประเมินค่าการรู้ การรู้สึก และการพร้อมกระทำไปในด้านที่เป็นบวกหรือลบ ซึ่งหมายถึงดีหรือเลว เช่นเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการรู้ ก็สามารถวัดได้ว่าบุคคลมีความรู้ในประเด็นที่ต้องการวัดในทางที่ว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว ส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางการรู้สึกก็สามารถวัดได้ว่าบุคคลมีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นไปในทางบวกหรือลบ คือในทางชอบและพอใจหรือไม่ชอบ ไม่พอใจ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ ก็สามารถวัดได้ว่าบุคคลพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นในทางบวกหรือลบ ซึ่งทางบวกหมายถึงการพร้อมที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ส่วนทางลบก็หมายถึงความพร้อมที่จะทำลาย ทำร้าย หรือขัดขวางความเจริญของสิ่งนั้น

ปริมาณ (Magnitude) หมายถึงความเข้มข้นหรือประมาณความรุนแรงของทัศนคติไปในทางบวกหรือลบ นั่นคืออาจมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งอย่างรุนแรงมากและอีกสิ่งหนึ่งเพียงบางเบา ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความสำเร็จของสิ่งนั้น หรือขึ้นอยู่กับความพิวพันของบุคคลกับเรื่องนั้น ๆ เช่น บิดามารดาที่มีความสำคัญต่อบุคคลมาก จึงย่อมมีทัศนคติอย่างรุนแรงต่อบิดามารดาของตน

ฉะนั้นนักศึกษาที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลจะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางของการกระทำและสามารถใช้ทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้ Katz (1960) อธิบายทฤษฎี ทัศนคติว่าเกิดจากความต้องการบำบัดทางสังคมของบุคคล แบ่งได้เป็น 3 ประการคือ ความต้องการทราบความจริงทางสังคมว่าอะไรคือเหตุ อะไรคือผลของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม สิ่งที่บุคคลเชื่อว่าเป็นสาเหตุของปรากฏการณ์ที่ติงาม บุคคลย่อมมีทัศนคติที่ดีต่อสาเหตุนั้น ความต้องการสนับสนุนจากคนอื่น ๆ เช่น พ่อ แม่ ครู กลุ่มเพื่อน และ

ความต้องการ เอกลักษณ์ทางสังคม เช่น การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย เพราะเป็นเอกลักษณ์ของผู้เสียสละ ท้าประโยชน์ให้กับสังคมส่วนรวม ซึ่งเป็นเครื่องแสดงตนในสังคมด้วย

การศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลนั้น ได้มีผู้สนใจศึกษาไว้หลายท่าน เช่น ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่อการปฏิบัติงาน เป็นต้น ส่วนทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับการเลือกไปปฏิบัติงานในสถานบริการสาธารณสุขต่าง ๆ นั้นพบว่าที่ทรอลท์ (Tetreault. 1976) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีที่ไม่เคยเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลในโรงเรียน หรือวิทยาลัยพยาบาลแห่งอื่น ๆ มาก่อน จำนวน 157 คน จากการศึกษาด้านทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพในอนาคต ต่อมา สุวรรณ จันทรประเสริฐ (2528) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตคติต่องานสาธารณสุขระดับตำบลของนักเรียน เจ้าพนักงานสาธารณสุขพบว่านักเรียน ปี 2 มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมเจตคติต่องานสาธารณสุขระดับตำบลต่ำกว่านักเรียน ปี 1 สำหรับพงษ์พจน์ ลิ้แสน (2532) ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลือกทำงานในโรงพยาบาลชุมชนของนักศึกษาทันตแพทย์ จำนวน 243 คน พบว่าทัศนคติต่อการทำงานในชุมชนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเลือกทำงานในโรงพยาบาลชุมชนของนักศึกษาทันตแพทย์ เช่นเดียวกับ ประดิษฐ์ ใจแก้ว (2534) ศึกษาเรื่องทานองเดียวกัน จากกลุ่มนักศึกษาพยาบาลชาย จำนวน 302 คน มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะประกอบวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชายนอกจากนี้ยังพบว่าวิลเลียม แมกซ์เวลล์ (William Maxwell. 1967) ศึกษา นักศึกษาแพทย์กับงานด้านสาธารณสุขในชนบท ในชั้นปีที่ 1 - 4 ของโรงเรียนแพทย์ 3 แห่ง ผลการศึกษาสรุปได้ว่าเกี่ยวกับความต้องการในการเลือกสถานที่ประกอบวิชาชีพส่วนใหญ่ต้องการอยู่ในพระนคร-ธนบุรี และความต้องการทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ พบว่าร้อยละ 15 สนใจทำงานในโรงเรียนแพทย์ในพระนคร-ธนบุรี และโรงพยาบาลในกรมการแพทย์ ไม่ถึงร้อยละ 1 สนใจทำงานในสถานีนอนามัย ต่อมานายแพทย์ประยงค์ เต็มชวลา (2529) ศึกษาในทานองเดียวกัน พบว่ากลุ่มนักศึกษาแพทย์ที่ตั้งใจจะเลือกปฏิบัติงานในชนบทจะมีระดับความคิดเห็นต่อชนบทในเกณฑ์สูงกว่ากลุ่มที่เลือกปฏิบัติงานในเมือง และความคิดเห็นต่อชนบทนี้สามารถที่จะทำนายความตั้งใจของนักศึกษาแพทย์ที่จะเลือกไปปฏิบัติงานในเมืองหรือชนบทได้ถูกต้องถึงร้อยละ 64.53

จากผลการวิจัยข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลือกไปปฏิบัติงานในชนบททางไกล ถึงแม้ว่าจะเป็นแพทย์ที่ไปปฏิบัติงานในชนบท ก็ยังพบว่าระดับความคิดเห็นต่อชนบทสูงกว่ากลุ่มไม่เลือก จึงนับว่าทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลที่แตกต่างกัน น่าจะส่งผลต่อความตั้งใจในการเลือกไปประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยแตกต่างกันด้วย

การวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถสะท้อนความรู้ ความรู้สึกของตัวเอง และความพร้อมกระทำ ดังนั้นงานวิจัยส่วนใหญ่จะสร้างแบบวัดขึ้นเองตามองค์ประกอบของทัศนคติ หรือดัดแปลงจากแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลที่มีความเชื่อถือได้

ความเชื่อทางพุทธศาสนา

ความเชื่อเกิดจากการได้รับข้อมูลข่าวสารของสิ่งหนึ่งสิ่งใดทั้งจากประสบการณ์ตรง และจากการเชื่อมโยงแล้วลงสรุปความคิดเห็น จากคำบอกเล่า หรือจากการอ่านบทความต่าง ๆ ที่บุคคลยอมรับในความเกี่ยวข้องของเรื่องดังกล่าวแล้วก็มีความเชื่อต่อสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้น (Fishbein and Ajzen. 1975 : 12, 131)

ความเชื่อทางพุทธศาสนาอย่างถูกต้องอาจเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะคือ เชื่อเพราะศรัทธา เนื่องจากเห็นว่าพระพุทธเจ้าเป็นผู้มีความรู้จริง มีปัญญามาก คำสอนมีเหตุผลเป็นจริงได้ เป็นผู้มีความเมตตา กรุณา ต่อมุขนุญด้วยใจบริสุทธิ์ และต้องการให้ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง หลักศรัทธานี้ช่วยให้เกิดความเชื่อ โดยเฉพาะสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ เช่น เรื่องนิพพานหรือนรก-สวรรค์ เป็นต้น ส่วนความเชื่ออีกลักษณะหนึ่งคือ เกิดจากการใช้เหตุผล โดยการพิจารณาตามหลักคำสอนต่าง ๆ เป็นสิ่งดีงาม มีประโยชน์ เกื้อกูลแก่ชีวิตตนเอง ผู้อื่น และสังคมอย่างแท้จริง (พระเทพเวที. 2535 : 144 - 149)

ดังนั้นความเชื่อทางศาสนาจึงหมายถึงการมีความเชื่อความศรัทธาในหลักคำสอนของพุทธศาสนาที่สำคัญได้แก่ การยึดพระรัตนตรัยหรือไตรสรณาคมน์เป็นที่พึ่ง ความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม อเนกชาติ นรกสวรรค์ และความเชื่อในเรื่องนิพพาน ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดในพุทธศาสนา (พระราชธรรมนิเทศ. 2531 : 34 - 122 ; พระสุธรรมยานเถระ. 2528 : 17 - 18)

พระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถือว่าเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเข้าถึงพุทธศาสนา ที่จะก่อให้เกิดความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาในเรื่องอื่น ๆ ที่ลึกซึ้งต่อไป (พระโสภณคณาภรณ์. 2530 : 22) ความเชื่อในพระพุทธเจ้าจะช่วยย้ให้กับบุคคลเกิดความสำนึกในศักยภาพของตน โดยมีพระพุทธเจ้าเป็นต้นแบบ ทำให้บุคคลเห็นว่าการเข้าถึงสิ่งดีงาม สามารถทำได้ด้วยสติปัญญาและความเพียรพยายาม การแก้ปัญหาใด ๆ ก็ให้เริ่มจากภายในตนเองก่อน ไม่หวังพึ่งอำนาจภายนอก และเป็นตัวอย่างของการดำรงชีวิตอยู่ด้วยความมีกรุณาต่อผู้อื่น ความเชื่อในพระธรรม เป็นความมั่นใจในความจริงและความดีงามที่พระพุทธเจ้าแสดงไว้ว่าเป็นสิ่งที่พระองค์ได้ค้นพบ ปฏิบัติและเห็นผลประจักษ์กับตนเอง นั่นคือธรรมคือกฎแห่งธรรมชาติ เป็นสิ่งที่เที่ยงธรรมต่อทุกคน ถ้าได้นำความรู้ธรรมนั้นมาใช้ประโยชน์ด้วยการปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายอย่างรู้เท่าทัน ก็จะเป็นการแก้ไขปัญหาคือดีที่สุด ความเชื่อในพระสงฆ์ คือความมั่นใจในชุมชนหรือสังคมตัวอย่างว่าเป็นสังคมที่ดีงามมีธรรมเป็นรากฐาน ประกอบด้วยสมาชิกที่มีพัฒนาการทางด้านจิตปัญญาในระดับต่างกัน แต่ก็ยังสามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยดี (พระเทพเวที 2532 : 911) พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ต่างมีความสัมพันธ์กัน และมีความสำคัญในพุทธศาสนาที่ พิชุ มลิวาลย์ (2527 : 13) กล่าวว่าคนที่นับถือพุทธศาสนาที่เรียกว่า พุทธศาสนิกชน ก็เพราะได้ปฏิบัติตนถือพระรัตนตรัยเป็นสรณะ คือยึดถือเชื่อมั่นใน พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งทางใจ เป็นแนวทาง กำจัดทุกข์

กฎแห่งกรรม เชื่อว่าชีวิตของคนเราจะเกี่ยวเนื่องอยู่กับกรรมตลอดเวลา ทั้งยังเป็นตัวแปรในการสร้างความเปลี่ยนแปลงในด้านความดี และไม่ดี โดยมีกรรมเก่าและกรรมปัจจุบันให้ผลประกอบกัน และยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับความดี ความชั่ว และบุญ-บาป โดยตรง โดยเฉพาะเรื่องของการทำดีได้ดี การทำชั่วได้ชั่ว การเชื่อในกฎแห่งกรรมอย่างถูกต้อง จะทำให้เป็นผู้มีความหนักแน่นในเหตุผล รู้จักมองเห็นการกระทำและผลของการกระทำตามแนวแห่งเหตุปัจจัย ไม่เชื่อมงายตื่นข่าว เห็นว่าผลสำเร็จที่ตนต้องการจะสำเร็จได้ด้วยการลงมือกระทำ จึงต้องพึ่งตนเองและทำความเพียรพยายามไม่รอคอย โชคชะตาจากนั้นยังทำให้ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ทั้งคเว้นจากความชั่วและรับผิดชอบต่อผู้อื่นด้วยการทำความดีต่อเขา ส่วนกรรมเก่าจะได้ถือไว้เป็นบทเรียนเพื่อพิจารณาเข้าใจตนเองตามเหตุผล ไม่คอยโทษแต่ผู้อื่น มองเห็นพื้นฐานตนเองในปัจจุบันเพื่อที่จะแก้ไขปรับปรุงและวางแผนสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างถูกต้อง (พระเทพเวที. 2532 : 213 - 214)

กฎแห่งการเวียนว่ายตายเกิด (อเนกชาติ) และนรก-สวรรค์ ทั้งหมดนี้เป็นความเชื่อที่มีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์อย่างมากกับความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม (พระเทพเวที. 2532 : 198 - 199) เรื่องการเวียนว่ายตายเกิด และนรก-สวรรค์นั้นเป็นเรื่องที่ไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ง่าย ๆ ต้องพิสูจน์ด้วยจิตหรือชีวิต ไม่เช่นนั้นก็ทำได้เพียงหาหลักฐานมาให้ดูและวิเคราะห์เหตุผลให้ฟังเท่านั้น ดังนั้นพระพุทธเจ้าจึงทรงแนะนำให้หันมาสนใจกับเรื่อง การดำเนินชีวิตในปัจจุบันให้เป็นชีวิตที่ดี ก็เพื่อให้ชีวิตข้างหน้า (ถ้ามี) สืบต่อออกไปเป็นชีวิตที่ดีงามด้วย (พระเทพเวที. 2532 : 204) การเน้นใจนี้จะทำให้การเกี่ยวข้องกับชาติหน้าหรือหวังผลชาติหน้าเป็นไปในรูปของความมั่นใจ โดยอาศัยปัจจุบันเป็นพื้นฐาน ไม่ให้เห็นความสำคัญของชาติหน้ามากไปกว่าชาติที่เป็นอยู่ในขณะนี้ จะได้ไม่เป็นการทำดีเพื่อเป็นการลงทุนหรือหวังผลกำไรในกาลข้างหน้า นอกจากนั้นความเชื่อในชาติหน้า ซึ่งหมายถึงเชื่อในกรรมดีที่ตนกระทำยังช่วยให้เลิกหรือบรรเทาการพึ่งพาอาศัยอำนาจลบลับจากสิ่งลึกลับจากภายนอกลงด้วย (พระเทพเวที. 2532 : 199 - 200) ส่วนเรื่องนรก-สวรรค์ก็มีความเกี่ยวข้องกับผลของกรรมเช่นกัน แม้จะไม่ใช่สิ่งพิสูจน์ให้เห็นได้ง่าย ๆ แต่ก็ไม่ใช่คำขู่ที่หลอกไว้ เพราะนรก-สวรรค์เกิดให้เห็นในขณะปัจจุบัน โดยพิจารณาจากสภาพจิต การได้ทำกรรมดีย่อมก่อให้เกิดความอบอุ่น อิ่มเอิบเบิกบานใจ ผู้สั่งสมจิตในระดับนี้ แสดงว่ามีจิตใจในระดับสวรรค์ แต่ผู้ที่ทำกรรมชั่วย่อมประสบแต่ความไม่สบายใจ กังวลใจ เตือนร้อนว่าสิ่งที่ดียังไม่ได้กระทำจึงมีอารมณ์เศร้าหมองบ่อย ๆ เป็นสภาพจิตที่เป็นทุกข์ นับว่าเป็นนรกอย่างหนึ่งให้เห็นในปัจจุบัน (พระเทพเวที. 2532 : 133 - 136) ดังนั้นการสั่งสมระดับจิตที่มีคุณภาพ จึงย่อมเป็นการช่วยเสริมสร้างความคิด สติปัญญาให้แก่ตนในปัจจุบัน และยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวถึงผลที่ดีงามที่จะได้รับในภพภาคหน้าด้วย

นิพพาน แปลว่าความดับสนิทแห่งกิเลสทั้งหลายคือสิ่งที่ เป็นภัยต่อใจดับไปโดยสิ้นเชิง เหลือแต่ความบริสุทธิ์อันเป็นลักษณะธรรมชาติของจิตที่บริสุทธิ์เท่านั้น (พระมหาบัว. 2532 : 62) นิพพานเป็นเป้าหมายสูงสุดทางพุทธศาสนา ถือว่าเป็นภาวะของการไร้ทุกข์ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่ควรทำให้สำเร็จ ทำให้บุคคลได้พบกับความสงบ ร่มเย็น บริสุทธิ์ เป็นความสุขที่แท้ มีความเป็นอิสระเป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนโดยทั่วไปยากที่จะรู้และเข้าใจ ภาวะไร้ทุกข์เป็นเป้าหมายที่จะนำไปให้บุคคลรู้จักแก้ปัญหาของตนได้ตรงกับสาเหตุ เพราะการตัดวงจรได้จะต้องเป็นผู้ยอมรับและเผชิญหน้าตรงกับปัญหา ตึกษาคุมันให้ชัดแล้วแก้ไขจึงจะดับทุกข์ได้ พุทธธรรมได้แนะนำบอกวิธี

แก้ไขปัญหากำจัดทุกข์ไว้แล้ว ได้แก่ การปฏิบัติตามหลักสายกลาง แต่หากตั้งเป้าหมายของชีวิตผิด เช่น แสวงหาลาภ ยศ สุข สรรเสริญ บำรุงบำเรอตนเมื่อประสบทุกข์ จึงมักหลีกเลี่ยงไม่ให้เจอทุกข์ หรือแสวงหาความสุขเพื่อกลบทุกข์ที่มีอยู่ทำให้ความทุกข์พอกพูน และกลายเป็นปมซับซ้อนอยู่เบื้องหลัง คอยส่งอิทธิพลมาบีบคั้นกดดัน มีอิทธิพลต่อการประพฤติดี ประพฤติชั่วของบุคคลด้วย ความเชื่อในเรื่องนิพพานจึงมีประโยชน์แก่บุคคลในการช่วยให้สามารถวางเป้าหมายของชีวิตให้ถูกต้อง (พระเทพเวที. 2530 : 1 - 18) ไม่ว่าจะอะไรที่เป็นการปฏิบัติธรรมแล้ว ส่วนที่หายไปเหมือนกับการลงทุนผลที่เกิดขึ้นจะเป็นกำไรคือความไม่มีกิเลส ไม่มีตัณหา ไม่มีอุปาทาน ไม่มีมโนคติมั่นในสิ่งใด ๆ จิตหลุดพ้นก็คือบรรลุนิพพาน ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของชีวิต (พุทธทาส. 2532 : 44)

ความเชื่อต่าง ๆ ที่สำคัญในพุทธศาสนา ได้แก่ ความเชื่อในพระรัตนตรัย กฎแห่งกรรม กฎแห่งการเวียนว่ายตายเกิด (อเนกชาติ) นรก - สวรรค์ และนิพพานได้นำมาเป็นเนื้อหาในการวัดความเชื่อทางพุทธศาสนาในครั้งนี้

การปฏิบัติทางพุทธศาสนา

การปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา หมายถึงการกระทำตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์สาวกผู้สืบทอดพุทธศาสนา ในการยอมรับและความพร้อมในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในการควบคุมขัดเกลาคติความประพฤติให้เป็นคนดี มีความรับผิดชอบต่อชีวิตในปัจจุบันและชีวิตในกาลข้างหน้า (พระเทพเวที. 2532 : 6)

หลักปฏิบัติทางพุทธศาสนา คือ บุญกิริยาวัตถุซึ่งมี 3 ประการ ได้แก่ ทาน ศีล ภาวนา ซึ่งเหมาะกับพุทธศาสนิกชนทั่วไป (พระเทพเวที. 2532 : 596) เป็นการปฏิบัติจากขั้นต่ำไปสู่ขั้นสูง

ทาน เป็นหลักปฏิบัติขั้นต้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการคือ ทำทานเพื่อบูชาคุณท่านหรือเพื่อการสงเคราะห์ ทั้งยังเป็นการขจัดความตระหนี่หรือความเห็นแก่ตัว (เชาว์ ฤกษ์สมโภชน์. ม.ป.ป. : 3) ดังนั้นทานต้องมีวัตถุทาน คือของที่จะให้ และต้องมีผู้รับทาน เรียกว่าภุคคาหก จะเป็นใครก็ได้ พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา หรือแม้แต่สัตว์ เคร่งจวานก็ได้ (พระนิโรธรังสีคัมภีร์ปัญญาจารย์. 2533 : 42) การให้ทานที่มีอานิสงส์สูงจะต้องไม่หวังสิ่งตอบแทน อันจะเป็นพื้นฐานของการลดความโลภ การทำทานด้วยความเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ทำไปแล้วจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ๆ ทำให้มีความอ้อมอกอ้อมใจขึ้นมากก็เป็นบุญนั่นเอง

ศีล เป็นหลักปฏิบัติที่ควบคุมชีวิตด้านนอกที่เกี่ยวกับการแสดงออกทางด้านกายวาจา ให้เป็นระเบียบเพื่อไม่ให้เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น (พระเทพเวที. 2532 : 597) ศีลมีเจตนาเป็นพื้น ถ้าไม่มีเจตนางดเว้นแล้วศีลทั้งหมดก็จะไม่มีในบุคคลผู้นั้นเลย เจตนาจะมีก็เพราะเห็นโทษในข้อนั้น ๆ เสียก่อนจึงงดเว้น (พระนิโรธรังสีคัมภีร์ปริญญาจารย์. 2533 : 43) ศีลห้าได้แก่ข้อ 1 มิให้ฆ่าทำลายชีวิต เป็นอันรับรองว่ามีบุคคล มีสัตว์ มีชีวิต ข้อที่ 2 มิให้ลักทรัพย์ เป็นการรับรองกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินต่าง ๆ ข้อ 3 มิให้ล่วงละเมิดกันเป็นอันรับรองเชื้อสายวงศ์ตระกูล ข้อ 4 มิให้พูดเท็จเป็นอันรับรองว่าพูดจริงอย่างที่เป็นจริง เมื่อไม่พูดอย่างนั้นถือว่าพูดเท็จ ข้อ 5 ห้ามการดื่มเมาเป็นอันรับรองว่าการดื่มเมาทำให้มันเมาเสียสติ (สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. 2536 : 26) ศีลเป็นของรักษาง่าย ถ้าผู้มีศรัทธาเชื่อมั่นว่าทำดีได้ก็มีผลให้เกิดความสุข ทำชั่วยอมได้ชั่วมีผลให้เกิดความทุกข์ ถ้าจิตดีแล้วจะมีสมาธิ

ภาวนา เป็นแนวทางปฏิบัติขั้นสูงสุดเพื่อนำไปสู่ความหลุดพ้นเป็นอิสระที่แท้จริง ภาวนาจึงหมายถึงการฝึกอบรมจิตใจให้เจริญด้วยคุณธรรมต่าง ๆ ให้เข้มแข็ง มั่นคง มีปัญญารู้เท่าทันโลกและชีวิตหรือมีการมองโลกในทางที่ถูกต้อง ข้อปฏิบัติสำหรับการฝึกสมาธิและปัญญาภาวนาคือ การฟังธรรมะ การอ่านธรรมะ การเจริญเมตตาและการควบคุมขันธ์เกลากิเลสต่าง ๆ (พระเทพเวที. 2532 : 596 - 598)

จากการปฏิบัติทางพุทธศาสนา คือทาน ศีล ภาวนา ผลแห่งทานที่เราทำไปมากน้อยก็เข้าไปอยู่ที่จิต ศีลอันอาจแห่งการรักษาศีล เจริญเมตตาภาวนามากน้อยรวมเข้าไปอยู่ที่จิตเป็นรากฐานของจิตใจอย่างแท้จริง เป็นคุณงามความดีที่เกิดขึ้นที่จะรักษาให้ตัวเองปลอดภัย ไร้ทุกข์ มีความเจริญ และมีความสุขทั้งปัจจุบันและอนาคต (พระมหาบัว ญาณสัมปันโน. 2532 : 125) รวมทั้งสร้างความเจริญแก่ครอบครัวและสังคมโดยรวม

ความเชื่อทางพุทธศาสนาและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยนั้น จากการศึกษาของ สุวรรณา จันทร์ประเสริฐ (2528) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตคติต่องานสาธารณสุขระดับตำบลของนักเรียน เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุข จำนวน 682 คน พบว่านักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ มีเจตคติต่องานสาธารณสุขระดับตำบลในทางที่ดี ส่วนนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามก็มีเจตคติต่องานสาธารณสุขระดับตำบลดีเช่นกัน อูษา ศรีจินดารัตน์ (2533) ได้ศึกษาการเห็นคุณค่าทางศาสนาและการเห็นคุณค่าของการทำงานในนักเรียนวัยรุ่นภาคใต้ จำนวน 400 คน ผลปรากฏว่าผู้ที่เห็นคุณค่าทางศาสนาสูงก็จะ

เห็นคุณค่าของการทำงานสูงด้วย ผลนี้ปรากฏชัดเจนในนักเรียนที่นับถือพุทธศาสนาที่มีฐานะค่อนข้างยากจน และบิดามารดามีอาชีพค้าขาย สำหรับการศึกษาก็เกี่ยวกับความเจ็บป่วยและการดูแลสุขภาพนั้น อุมารณ์ ไพศาลสุทธิเดช (2531) ได้ทำการทดลองสอนสุขศึกษาร่วมกับการนำธรรมะมาประยุกต์ใช้ในผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกที่ได้รับรังสีรักษา ผลการวิจัยพบว่า การสอดแทรกหลักธรรมให้กับผู้ป่วยโดยการชมวีดีโอเทป ฟังวิทยุเทปรายการธรรมะ และจัดกลุ่มสนทนาธรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันสามารถลดความซึมเศร้าและวิตกกังวลเกี่ยวกับความเจ็บป่วย และยังช่วยเพิ่มพูนพฤติกรรมให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาลด้วย เช่น การปฏิบัติตามแพทย์สั่ง การดูแลผิวหนังบริเวณที่ฉายแสง เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลแต่เพียงอย่างเดียว ต่อมา จินตนา ยูนิพันธ์ ได้ศึกษาหาปัจจัยการทำงานพฤติกรรมดูแลสุขภาพจิตของตนเองในประชาชนภาคกลาง จำนวน 970 คน อายุระหว่าง 20-60 ปี แบ่งเป็นกลุ่มที่มีสุขภาพจิตปกติ กับกลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิต พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีความเชื่อทางศาสนาในระดับสูง และสามารถทำนายพฤติกรรมดูแลสุขภาพจิตของตนเองเป็นอันดับแรกของทั้ง 2 กลุ่ม และชุตินา เทศศิริ (2537) ศึกษาลักษณะทางพุทธศาสนาและจิตลักษณะของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดูแลสุขภาพบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังด้วยโรคธาลัสซีเมีย จำนวน 200 คน พบว่าพ่อแม่ที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา มาก รวมทั้งมีรายได้ของครอบครัวและระดับการศึกษาสูง จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพบุตรเจ็บป่วยเรื้อรัง โดยเฉพาะความเชื่อทางพุทธศาสนาของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดูแลสุขภาพบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังมากที่สุด ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับการทำงานของพยาบาลนั้น อภิญา ไพศรีทอง (2536) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ ในพยาบาลที่สังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 293 คนพบว่าไม่ว่าพยาบาลจะมีอายุ สถานภาพสมรส และมีระยะเวลาในการทำงานมากเพียงไร ถ้าเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดธรรมะมาก จะสามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุได้ดีกว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดธรรมะน้อย นอกจากนี้การปฏิบัติทางพุทธศาสนาของพยาบาลยังเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุในกลุ่มพยาบาลที่มีความใกล้ชิดธรรมะมาก ส่วนความเชื่อทางพุทธศาสนาจะสามารถทำนายพฤติกรรมพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุได้ในกลุ่มพยาบาลที่มีความใกล้ชิดธรรมะน้อย

จากผลการวิจัยทั้งหมดสรุปได้ว่า ผู้ที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาสูงจะสามารถนำหลักมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาให้กับตน และครอบครัวได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะในภาวะปกติหรือเจ็บป่วย นอกจากนี้ยังช่วยดำเนินชีวิตไปได้ตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งยังช่วยเป็นกรอบการประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาล ในสถานบริการสาธารณสุขต่าง ๆ ด้วย

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงได้นำตัวแปรความเชื่อทางศาสนาและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา มาใช้ในการทำนายความตั้งใจในการเลือกไปประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย โดยคาดว่านักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับชั้น ปีที่ 2 ที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาสูง จะมีความตั้งใจเลือกไปประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยมากกว่านักศึกษาที่มีลักษณะทั้ง 2 ต่ำ

นอกจากนี้ตัวแปรเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่ง ได้แก่ ผลการเรียน อาชีพของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา ภูมิลำเนา จะพบว่ามีงานศึกษาวิจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม หรือตัวแปรในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดดังนี้

ผลการเรียน

ผลการเรียนของนักศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญในการตัดสินใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย กล่าวคือผลการเรียนเป็นสิ่งที่บอกถึงความรู้ ความสามารถในการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งเหมาะสมกับการปฏิบัติงานในชุมชน ซึ่งต้องการผู้ที่มีความสามารถเพื่อแก้ไขปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ จากการศึกษาของ พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ (2524) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเกือบจะ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตพยาบาลสาธารณสุขในทัศนะของตนเอง และไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันด้วย จากงานวิจัยของกองงานวิทยาลัยพยาบาล (2527) พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลปีที่ 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะงานในวิชาชีพ

จากหลักฐานดังกล่าวพบว่าตัวแปรผลการเรียนมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ดังนั้นจึงน่าสนใจที่จะศึกษาตัวแปรนี้กับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย

อาชีพของบิดามารดา

อาชีพบิดามารดาเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่บ่งบอกถึงสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวซึ่งในการศึกษาผลของการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยของนักศึกษาพยาบาลจะมาจากครอบครัวในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ กัน ดังเช่น พงษ์พจน์ ลีแสน (2532) ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลือกที่จะทำงานในโรงพยาบาลชุมชนของนักศึกษาทันตแพทย์ จำนวน 243 คน พบว่าอาชีพมารดาที่แตกต่างกันมีผลต่อความตั้งใจที่จะเลือกทำงานในโรงพยาบาลชุมชนต่างกัน ต่อมาประดิษฐ์ ใจแก้ว (2534) ได้ศึกษาเรื่องตนเองเดียวกันในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลชายที่ศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 302 คน พบว่าอาชีพมารดาต่างกัน มีผลต่อความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพพยาบาลต่างกัน

จากการศึกษาพบว่าอาชีพบิดามารดามีผลต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมแตกต่างกันดังนั้นจึงน่าจะมีผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยด้วย

รายได้ของบิดามารดา

รายได้ของบิดามารดาเป็นตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย จากการศึกษาของวชิรา กลีโกศล (2521) ศึกษาพฤติกรรมการเลือกใช้สถานบริการสาธารณสุขที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดอยุธยา พบว่า ผู้มีรายได้นิยมซื้อยากินเองมากที่สุด รองลงมาคือรับการรักษาจากสถานบริการทางการแพทย์ และรักษาตามแบบแผนโบราณตามลำดับ ส่วนผู้มีรายได้สูงกลับพบว่านิยมไปรับการรักษาจากสถานบริการทางการแพทย์มากที่สุด ทานเองเกี่ยวกับการศึกษาของพัชรินทร์ สิริสุนทร (2532) พบว่าชาวเขาที่ยากจนจะเลือกใช้วิธีการอดทนเพื่อรอดูอาการ ซื้อยากินเอง และใช้ผิ้นรักษามากกว่าผู้ป่วยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า และโยธิน บุญเฉลย (2534) ได้ศึกษาวิจัยการใช้บริการสาธารณสุขของครัวเรือน พบว่าเมื่อเกิดการเจ็บป่วยชาวเขาเพียงส่วนมากจะใช้วิธีการรักษาพยาบาลแบบผสมผสาน แต่ครัวเรือนที่มีฐานะเศรษฐกิจดีมีแนวโน้มใช้การรักษาพยาบาลแบบแผนปัจจุบันมากกว่า สำหรับประยงค์ เต็มชวลา (2529) ศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการกระจายกำลังคนด้านการแพทย์และสาธารณสุข พบว่า นักศึกษาแพทย์ที่มีระดับรายได้

ทดลองบิดามารดาที่อยู่ในเกณฑ์สูง จะมีความคิดเห็นต่อชนบทในเชิงลบ และมีความสัมพันธ์กับความ คิดเห็นต่อชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย

จากผลการศึกษาที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า รายได้ของบุคคลมีผลกระทบต่อ การเลือก ใช้สถานบริการสาธารณสุขหรือความคิดเห็นต่อชนบท ดังนั้นจึงน่าสนใจที่จะนำตัวแปรรายได้ของ บิด มารดามาศึกษาในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้นที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบ วิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

การศึกษาของบิดามารดา

จากการศึกษาของวชิระ สิงหะศเซนทร์ (2522) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ บริการสาธารณสุขการวางแผนครอบครัวของสตรีไทยวัยเจริญพันธุ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าผู้ป่วยที่มีการศึกษาสูงจะใช้การรักษาพยาบาลแผนปัจจุบันมากกว่าผู้ป่วยที่มีระดับการศึกษาต่ำ และไม่มีการศึกษา นอกจากนี้วาทินี บุญชะลิกชี (2530) ศึกษาความสัมพันธ์การใช้บริการ สาธารณสุขในกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังพบว่าผู้ป่วยที่มีระดับการศึกษาสูงมีการเลือกใช้แหล่งบริการ รักษาที่มีแพทย์สูงกว่าผู้ป่วยที่มีการศึกษาต่ำ

หลักฐานที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การศึกษามีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำพฤติกรรม แตกต่างกัน จึงเป็นที่น่าสนใจว่าในการศึกษาครั้งนี้ควรนำตัวแปรการศึกษาของบิดามารดา เข้ามาศึกษาด้วย

ภูมิลาเนา

ภูมิลาเนาที่แตกต่างกันเป็นประเด็นหนึ่งที่ยังให้เห็นความแตกต่างในการเลือกประกอบ วิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม ทำให้เกิดการปรับตัวและรับผิดชอบ ในการประกอบวิชาชีพ ในการวิจัยของจารุณู มีชนอน (2510) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง สถานที่เกิดของนักศึกษาแพทย์กับสถานที่ตั้งใจจะออกไปประกอบอาชีพในอนาคตก็พบว่านักศึกษา แพทย์ส่วนใหญ่แสดงความต้องการออกไปประกอบอาชีพในส่วนภูมิภาคอันเป็นถิ่นกำเนิดของตน นอกจากนักศึกษาแพทย์ซึ่งเกิดในภาคกลางเท่านั้นที่ส่วนใหญ่แสดงว่าต้องการประกอบอาชีพใน กรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจทัศนคติของนักศึกษาแพทย์และแพทย์ฝึกหัดต่อการปฏิบัติงาน อนามัยในชนบทที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ของพิชัย สุพิทยาพร และสมศรี สอาดเอี่ยม (2513)

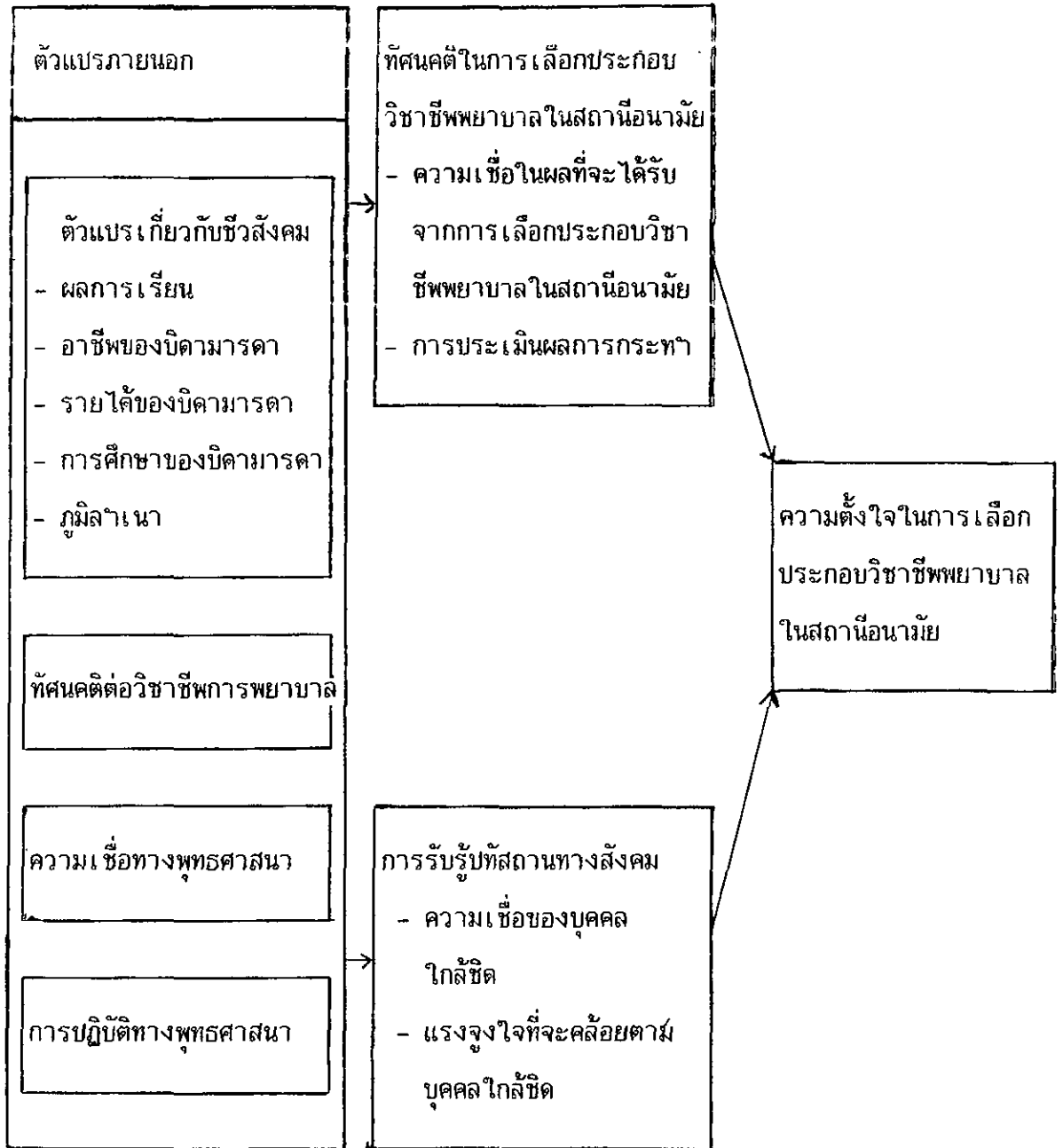
พบว่านักศึกษาแพทย์ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ไหน ส่วนใหญ่ต้องการไปทำงานในภูมิลำเนาเดิมนั้น ๆ
 มณี โชติวิวัฒน์ (2527) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของแพทย์ในการเลือกที่จะ
 ทำงานต่อไปในโรงพยาบาลชุมชน หลังจากหมดภาระชดใช้ทุนแล้ว จำนวน 154 คน พบว่าแพทย์
 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในส่วนภูมิภาคมีแนวโน้มที่จะเลือกทำงานต่อไปในโรงพยาบาลชุมชนหลัง
 จากหมดภาระชดใช้ทุนมากกว่าแพทย์ที่มีภูมิลำเนาเดิมในกรุงเทพฯ ต่อมาประยงค์ เต็มชวาลา
 (2529) ได้ศึกษาในทำนองเดียวกันกับนักศึกษาแพทย์ที่ตั้งใจจะเลือกปฏิบัติงานในเขตเมืองและ
 เขตชนบทพบว่า ภูมิลำเนาถิ่นเกิดมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นต่อชนบท
 กล่าวคือนักศึกษาแพทย์ที่เกิดในกรุงเทพมหานครจะมีความคิดเห็นต่อชนบทในเชิงลบ สำหรับ
 ชมกฤษ บุษยะเนตร (2535) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนา
 ของนักศึกษาปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 350 คน
 พบว่านักศึกษามีความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาเพื่อประกอบอาชีพในระดับปานกลางและมีความ
 สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความผูกพันกับครอบครัว และชุมชน

จะเห็นได้ว่าตัวแปรภูมิลำเนา มีผลต่อความตั้งใจที่จะกลับไปปฏิบัติงานเมื่อสำเร็จการ
 ศึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาแพทย์และนักศึกษาอื่น ๆ ดังนั้นภูมิลำเนาของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์
 ระดับต้น จึงควรจะได้นำมาศึกษาว่าจะมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพ
 พยาบาลในสถานอนามัยเพียงใด

กรอบความคิดสำหรับการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการ
 เลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้นปีที่ 2
 ที่ศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล ของกระทรวงสาธารณสุข ใช้ตัวแปรในทฤษฎี
 การกระทำด้วยเหตุผลและตัวแปรภายนอก ซึ่งได้แก่ ตัวแปรทัศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพ
 พยาบาลในสถานอนามัย ตัวแปรการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ตัวแปรความตั้งใจในการเลือก
 ประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย ผลการเรียนรู้ อาชีพของบิดามารดา รายได้ของบิดา
 มารดา การศึกษาของบิดามารดา ภูมิลำเนา ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทาง
 พุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น
 ในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัยในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ปีที่ 2

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 สำหรับกรอบความคิดสำหรับงานวิจัยสามารถเขียนแสดง
แผนภาพไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ภาพแสดงกรอบความคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรชีวสังคม (ได้แก่ ผลการเรียนรู้ อาชีพบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา ภูมิภาค) ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย
2. ทศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคมสามารถทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย ได้
3. ตัวแปรชีวสังคม ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพุทธศาสนา ทศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย ได้
4. นักศึกษาพยาบาลที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยต่างกัน จะมีความเชื่อในผลการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยต่างกัน
5. นักศึกษาพยาบาลที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยต่างกันจะมีความเชื่อของบุคคลใกล้เคียงกัน ต่างกัน
6. นักศึกษาพยาบาลที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยต่างกันจะมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มใกล้เคียงกัน
7. นักศึกษาพยาบาลที่มีทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกันเป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยต่างกัน
8. นักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาสูง และปฏิบัติทางพุทธศาสนาสูงเป็นผู้ที่มีความตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยมากกว่าในกลุ่มเปรียบเทียบอื่น ๆ โดยเฉพาะนักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาต่ำ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น หลักสูตร 2 ปี ซึ่งกำลังศึกษาในชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล จะกระทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนสุดท้าย ปีการศึกษา 2537 ก่อนที่นักศึกษาจะสำเร็จออกไปปฏิบัติงาน

ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 เทอมสุดท้าย วิทยาลัยพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุขที่อยู่ในเขตภาคกลางรวม 10 วิทยาลัย อยู่ในกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง และต่างจังหวัด 9 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น จำนวน 300 คน ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สุ่มวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลาง 10 แห่ง โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายเพื่อจะได้กลุ่มตัวอย่าง 7 แห่ง ได้แก่ ในกรุงเทพฯ 1 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ และต่างจังหวัด 6 แห่ง คือวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ไรศทรวงอก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท และวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี
2. สุ่มนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ปีที่ 2 ทู่นสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 7 แห่ง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ จำนวน 300 คน ได้แจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 300 ฉบับ มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 256 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.33 จากวิทยาลัยพยาบาล 7 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี

กรุงเทพ จำนวน 46 คน (17.97%) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ไรศทรวงอก
 จำนวน 28 คน (10.94%) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี 1 จำนวน 48 คน
 (18.75%) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี จำนวน 52 คน (20.31%) วิทยาลัย
 พยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท จำนวน 35 คน (13.67%) วิทยาลัยพยาบาล
 บรมราชชนนี ชัยนาท จำนวน 22 คน (8.59%) วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า
 จำนวน 25 คน (9.77%)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามตัวแปรเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคมและความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติวิชาชีพการพยาบาล ตอนที่ 4 แบบสอบถามความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามตัวแปรเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ภูมิลำเนา เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามทัศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 แบบสอบถามความเชื่อในผลการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย (b_1) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบการประเมินผลทางบวก-ลบ ให้คะแนนตั้งแต่ -3 (เป็นไปไม่ได้ ไม่มีประโยชน์ และเพิ่มขึ้นทีละ 1 คะแนน จนถึง +3 (เป็นไปได้ มีประโยชน์)

1.2 แบบสอบถามการประเมินผลการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถาน
อนามัย (e_1) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบการประเมินผลทางบวก-ลบ ให้คะแนนเหมือนข้อ
1.1

คะแนนทัศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัยจะได้จากผลรวม
ของผลคูณของคะแนนความเชื่อในผลการเลือกกับคะแนนการประเมินผลการเลือกข้อต่อข้อ

2. แบบสอบถามการรับรู้ทัศนคติทางสังคม แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

2.1 แบบสอบถามความเชื่อของบุคคลใกล้เคียง ให้คะแนนโดยการประเมินผลทาง
บวก-ลบ ตั้งแต่ -3 และเพิ่มขึ้นทีละ 1 คะแนน จนถึง +3 (เป็นไปไม่ได้ถึงเป็นไปได้อีก)

2.2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการคล้อยตามกลุ่มใกล้เคียง ให้คะแนนตั้งแต่ 1
(ไม่มีเลย) จนถึง 7 (ยิ่งยวดมากที่สุด) คะแนนเพิ่มขึ้นทีละ 1 คะแนน โดยลักษณะข้อความจะ
ต้องเรียงบุคคลที่อ้างอิงให้สอดคล้องกันระหว่างความเชื่อของบุคคลใกล้เคียงและแรงจูงใจในการ
คล้อยตามกลุ่มบุคคลใกล้เคียงข้อต่อข้อ

คะแนนการรับรู้ทัศนคติทางสังคมคิดตามสูตรในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล คือ
จากผลรวมของผลคูณของคะแนนความเชื่อของบุคคลใกล้เคียงกับคะแนนแรงจูงใจในการคล้อยตาม
กลุ่มบุคคลใกล้เคียงข้อต่อข้อ

3. แบบสอบถามความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย ซึ่งมี
ข้อเดียว เกณฑ์การให้คะแนนตั้งแต่ +3 (เป็นไปได้อีก) จนถึง -3 (เป็นไปได้อีก) (ธีระพร
อวรรณโณ, 2529)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือประกอบด้วยแบบสอบถามทัศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพ
พยาบาลในสถานอนามัย แบบสอบถามการรับรู้ทัศนคติทางสังคม และแบบสอบถามความตั้งใจใน
การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 หาความเชื่อเด่นชัด (Salient Belief) กลุ่มบุคคลใกล้เคียงที่เด่นชัด
(Salient Referents) ที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย
โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด (คูภาคผนวก ก.) ให้นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ปีที่ 2 ที่มี

ลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ จำนวนรวม 60 คน
ตอบแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 พิจารณาคัดเลือกความเชื่อที่จะนำไปสร้างข้อกระทงในแบบวัด ได้แก่

ก. ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย โดยนำข้อความเชื่อที่มีความใกล้เคียงกัน จัดหมู่ไว้ด้วยกัน แล้วพิจารณาความเชื่อเด่นชัด ที่มีความถี่สูง (Ajzen and Fishbein. 1980 : 70) จำนวน 10 ข้อ จากข้อความเชื่อจำนวน 27 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือก	ความถี่
1. มีทักษะการพยาบาลมากขึ้น	36
2. ได้ใช้ความรู้ความสามารถที่เรียนมา	26
3. ต้องตัดสินใจเลือกทำการรักษาพยาบาลด้วยตนเอง	23
4. มีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตในหมู่บ้าน	21
5. ได้ช่วยเหลือชาวบ้านเมื่อเจ็บป่วย	20
6. ได้ใช้ความรู้เพียงเรื่องการพยาบาลพื้นฐานเท่านั้น	19
7. เป็นที่เชื่อถือของชาวบ้าน	18
8. พบปะคนมากมาย	17
9. ต้องทำงานในที่ที่มีอุปกรณ์การแพทย์ต่าง ๆ น้อย	17
10. ต้องทำงานในที่ห่างไกลความเจริญ	15

ข. ความเชื่อต่อกลุ่มบุคคลใกล้ชิด ที่นักศึกษาพยาบาลคิดว่าบุคคลเหล่านั้นสนับสนุน และคัดค้านการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย โดยพิจารณาเลือกบุคคล

หรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับการอ้างอิงถึงบ่อย (Ajzen and Fishbein. 1980 : 76) เป็นกลุ่มบุคคลใกล้ชิดที่เด่นชัด (Salient Normative Beliefs) จำนวน 7 กลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 2 จากจำนวนกลุ่มบุคคลใกล้ชิดทั้งหมด 17 กลุ่ม (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

ตาราง 2 แสดงกลุ่มบุคคลใกล้ชิดที่เด่นชัด

กลุ่มบุคคลใกล้ชิด	ความถี่
1. พ่อ	58
2. แม่	53
3. พี่น้อง	36
4. เพื่อน	22
5.ญาติ	19
6. อาจารย์	9
7. คู่รัก	8

ขั้นที่ 3 การสร้างเครื่องมือ

นำผลการคัดเลือกทั้ง 2 กรณีข้างต้น สร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย (ดูในภาคผนวก ก.) ซึ่งประกอบด้วย

ชุด 1 แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย (b_i)	จำนวน 8 ข้อ
ชุด 2 แบบวัดการประเมินผลของการกระทำ (e_i)	จำนวน 8 ข้อ
ชุด 3 แบบวัดความเชื่อของบุคคลใกล้ชิด (NB_i)	จำนวน 7 ข้อ
ชุด 4 แบบวัดแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มใกล้ชิด (MC_i)	จำนวน 7 ข้อ
ชุด 5 แบบวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรม (I)	จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากอภิญา ไพธศรีทอง (2537) ลักษณะของเนื้อหาเป็นการวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล 3 ด้าน คือ ด้านค่านิยมของสังคม ด้านลักษณะวิชาชีพ และด้านการปฏิบัติงาน มีความเชื่อมั่น .90 จำนวน 17 ข้อ ในแต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าเป็นทัศนคติในทางบวกจะได้ 6 ถึง 1 คะแนน ส่วนข้อความที่เป็นทัศนคติในทางลบจะได้ 1 ถึง 6 คะแนน เมื่อตอบว่าจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำมาจาก ดวงเดือน พันธุมนาวัน และคนอื่น ๆ (2533) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 แบบสอบถามความเชื่อทางพุทธศาสนา ข้อคำถามเป็นข้อความเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องพระรัตนตรัย กฎแห่งกรรม อเนกชาติ นรก-สวรรค์ ททุกข์ในชีวิต และนิพพาน จำนวน 18 ข้อ ในแต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย คือจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย แบบสอบถามการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ข้อคำถามเป็นลักษณะข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ในเรื่องการทำทาน การรักษาศีล และการเจริญสมาธิภาวนา จำนวน 5 ข้อ ในแต่ละข้อมีมาตราประเมิน 6 หน่วย ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อคำถามเป็นข้อความทางบวกจะได้คะแนนจาก 6 ถึง 1 โดยตอบว่า จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย ถ้าเป็นข้อความทางลบจะให้คะแนนตรงกันข้าม

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบวัดที่ต้องนำมาหาคุณภาพเครื่องมือในครั้งนี้มี 3 ฉบับ แบบสอบถามตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัยเป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นใหม่ตามแนวทางของทฤษฎี ส่วนอีก 2 ฉบับ นำมาจากผู้อื่น และปรับปรุงขึ้นให้ ได้แก่ แบบสอบถาม ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล แบบสอบถามความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา

การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัดทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคม และความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ตามวิธีการของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพิชเบนและไอเซน สำหรับเครื่องมือวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัดโดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบแบบวัดแต่ละฉบับว่ามีเนื้อหาครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการ ภาษาและสำนวนเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงนำมาปรับปรุงก่อนที่จะนำไปทดลองใช้

การหาอำนาจจำแนก (Discrimination) เครื่องมือวัดทุกฉบับ ยกเว้นเครื่องมือวัดความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ผู้วิจัยหาอำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดโดยนำคะแนนแต่ละข้อที่ได้จากการทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ปีที่ 2 จำนวน 60 คน มาวิเคราะห์รายข้อโดยแบ่งเป็นกลุ่มสูง กลุ่มต่ำโดยคิดร้อยละ 25 ทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยเลขคิดเป็นรายข้อของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) เลือกข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกคือข้อที่มีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป (ลิวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2524 : 187) ส่วนแบบสอบถามความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพการพยาบาลในสถานื่อนามัย มีคำถามเพียงข้อเดียว คะแนนจะเป็นตัวชี้ว่าตั้งใจมากน้อยเพียงใด (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก)

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด ทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคม ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา โดยเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนกมาหาความเชื่อมั่น ทั้งฉบับโดยวัดความคงที่ภายในด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach. 1970) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- แบบวัดทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย
ค่าความเชื่อมั่น = 0.94
- แบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ค่าความเชื่อมั่น = 0.88

- แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ค่าความเชื่อมั่น = 0.90
- แบบวัดความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา ค่าความเชื่อมั่น = 0.91

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปสอบวัดกับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น ปีที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่สองในเดือนตุลาคม ปีการศึกษา 2537 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย พบผู้อำนวยการในแต่ละวิทยาลัยพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย และขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. พบอาจารย์หัวหน้าฝ่ายวิชาการเพื่อทราบรายชื่อ ตารางการเรียนเพื่อปรึกษาในเรื่องเวลาที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูล
3. การเก็บข้อมูลแต่ละครั้งจะชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถาม กำหนดเวลามารับแบบสอบถามคืนหลังจากนั้น 1 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ใช้สถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานดังนี้

1. ใช้สถิติการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 1
2. ใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression analysis) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 2.3
3. ใช้สถิติที (t-test) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 4, 5, 6
4. ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 7, 8

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภูมิหลังทัศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น ปีที่ 2 โดยใช้กรอบความคิดตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชเบินและไอเซน (Fishbein and Ajzen) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปร

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความเชื่อในผลการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ระหว่างกลุ่มของนักศึกษาพยาบาลที่แบ่งตามลักษณะของความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความเชื่อของบุคคลใกล้ชิด ระหว่างกลุ่มของนักศึกษาพยาบาลที่แบ่งตามลักษณะของความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

ตอนที่ 6 การเปรียบเทียบ แรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิด ระหว่างกลุ่มนักศึกษาพยาบาลที่แบ่งตามลักษณะของความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

ตอนที่ 7 การเปรียบเทียบความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยระหว่างกลุ่มของนักศึกษาพยาบาลที่แบ่งตามลักษณะชีวิสังคม ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายและสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้คือ

X แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสอง

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แห่งการทำนายพหุคูณ
t	แทน	ค่าทดสอบที (t-test)

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปร

การนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของตัวแปร ผู้วิจัยได้แบ่งการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ตัวแปรพื้นฐานทางด้านชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง และส่วนที่ 2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยมีรายละเอียดแสดงในตาราง 3 และ 4 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะชีวิตสังคม

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ผลการเรียน		
สูง (มากกว่า 2.67)	122	47.7
ต่ำ (น้อยกว่า 2.67)	134	52.3
2. อาชีพของบิดามารดา		
งานราชการ (รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ)	74	28.9
งานส่วนตัว (ค้าขาย เกษตรกรรม รับจ้าง)	182	71.1
3. การศึกษาของบิดามารดา		
สูง (สูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป)	51	19.9
ต่ำ (ไม่ได้รับการศึกษา-มัธยมศึกษาปีที่ 6)	205	80.1
4. รายได้บิดามารดา (บาท/เดือน)		
สูง (มากกว่า 5,000 ขึ้นไป)	131	51.2
ต่ำ (น้อยกว่าเท่ากับ 5,000)	125	48.8
5. ภูมิลำเนา		
อำเภอเมือง	62	24.2
นอกอำเภอเมือง	194	75.8

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลการเรียนต่ำ บิดามารดามีอาชีพค้าขาย เกษตรกรรม การศึกษาอยู่ระดับประถมและมัธยมศึกษา รายได้ปานกลางถึงสูง และมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตอำเภอเมือง

ตาราง 4 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	X	SD	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	พิสัยของ แบบวัด
1. ทักษะการตัดสินใจวิชาชีพการพยาบาล	78.08	5.86	62	92	17 - 102
2. ความเชื่อทางพุทธศาสนา	68.85	6.88	47	83	18 - 108
3. การปฏิบัติทางพุทธศาสนา	12.21	4.02	5	19	5 - 30
4. ทักษะการเลือก	36.44	11.77	-22	61	-72 - 72
5. การรับรู้ทัศนคติทางสังคม	29.11	42.46	-102	129	-147 - 147
6. ความตั้งใจในการเลือก	1.79	1.40	-3	3	-3 - 3

จากตาราง 4 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของแบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมีการกระจายของข้อมูลมากที่สุด ความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยการกระจายของข้อมูลน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ตามกรอบความคิดของการวิจัย ตัวแปรในการวิจัยทั้งหมดมี 11 ตัว คือ ผลการเรียน อาชีพบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้บิดามารดา ภูมิภาค อาชีพ ทักษะการตัดสินใจวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพุทธศาสนา ทักษะการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคมและความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เป็นการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรต้นด้วยกัน และระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ ตามสมมุติฐานข้อ 1 ที่ว่าตัวแปรชีวสังคม (ได้แก่ ผลการเรียน อาชีพบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา ภูมิภาค อาชีพ) ทักษะการตัดสินใจวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา การ

ปฏิบัติทางพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพการพยาบาลในสถานอนามัย ผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อ 1 ได้ผลดังแสดงในตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรชีวิตสังคม ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพุทธศาสนา ทักษะคิดในการเลือกประกอบวิชาชีพการพยาบาลในสถานอนามัย การรับรู้ที่สถานทางสังคม และความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย

ตัวแปร	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฅ	ด	ต
ผลการเรียน(ก)	1.00										
อาชีพบิดา											
มารดา(ข)	.07	1.00									
การศึกษาบิดา											
มารดา(ค)	-.00	-.16	1.00								
รายได้(ง)	-.01	-.17*	.32*	1.00							
ภูมิลำเนา(จ)	.04	.05	-.10*	-.22*	1.00						
ทักษะคิดวิชาชีพ(ฉ)	.11*	-.01	-.07	-.01	.11*	1.00					
ความเชื่อ(ช)	-.04	.01	-.01	.01	.04	.09*	1.00				
การปฏิบัติ(ซ)	-.05	.03	-.10*	.03	.03	.01	.32*	1.00			
ทักษะคิดต่อ											
การเลือก(ฅ)	.00	-.02	.05	.03	-.05	.28*	.04	-.00	1.00		
การรับรู้											
ที่สถาน(ด)	-.11*	.11*	-.08	-.11*	-.00	.12*	.16*	.12*	.19*	1.00	
ความตั้งใจ(ต)	-.09	.00	-.06	-.00	-.07	.10*	.15*	.07	.10*	.42*	1.00

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา ทศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย และการรับรู้ทัศนสถานทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 ค่าความสัมพันธ์ $r = .10, .15, .10$ และ $.42$ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อ 2 และ ข้อ 3 โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 6-7 ดังนี้

ตามสมมุติฐานข้อ 2 ที่ว่าทศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย การรับรู้ทัศนสถานทางสังคมสามารถทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้ ผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานในข้อ 2 ได้ผลดังแสดงในตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ในการทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 256 คน กับทศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลและการรับรู้ทัศนสถานทางสังคม

ตัวทำนาย	R	R ²	ΔR^2	B	Beta	F
การรับรู้ทัศนสถานทางสังคม	.4202	.1766	.1660	.0138	.4151	7.14*
ทศนคติในการเลือก	.0265	.0007	.0007	.0031	.0265	.45

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่าการรับรู้ทัศนสถานทางสังคมสามารถทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อันหาจใน

การทํานายร้อยละ 17.66 ส่วนทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยไม่สามารถทํานายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้

ตามสมมุติฐานข้อ 3 ที่ว่า ตัวแปรชี้วัดสังคม ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพุทธศาสนา ทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคมสามารถร่วมกันทํานายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย จากผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อ 1 พบว่า ตัวแปรภายนอกได้แก่ ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและความเชื่อทางพุทธศาสนา เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐานข้อ 3 จึงนำตัวแปรทั้งสองร่วมกับทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมร่วมกันทํานายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อ 3 ได้แสดงในตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ในการทํานายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยกับทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคม ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและความเชื่อทางพุทธศาสนา ของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 256 คน

ตัวทํานาย	R	R ²	R ² change	F
ทัศนคติในการเลือก กับ การรับรู้				
ทัศนคติทางสังคม	.4211	.1773	.1773	27.2669*
ทัศนคติในการเลือก				
การรับรู้ทัศนคติทางสังคม				
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล				
และความเชื่อทางพุทธศาสนา	.4310	.1858	.0085	14.3206*

มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่า ทศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย การรับรู้ที่สถานทางสังคม ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และความเชื่อทางพุทธศาสนา ร่วมกัน ทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้มากกว่า ทศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยกับการรับรู้ที่สถานทางสังคม อำนาจในการทำนาย ร้อยละ 18.58 และ 17.73 ตามลำดับ อำนาจในการทำนายเปลี่ยนไปร้อยละ .85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความเชื่อในผลการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ระหว่างกลุ่มของนักศึกษาพยาบาลที่แบ่งตามลักษณะของความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

การศึกษาส่วนนี้ใช้สถิติที่เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงผลการเปรียบเทียบตามสมมุติฐานข้อ 4 ที่ว่านักศึกษาพยาบาลที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยต่างกัน จะมีความเชื่อในผลการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยต่างกัน จากผลการเปรียบเทียบพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยในแต่ละข้อคำถามไม่แตกต่างกัน กับนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ซึ่งการศึกษาในส่วนนี้ ผลที่ได้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ซึ่งพบว่าตัวแปรตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพีช เบเนและไอเซนที่ทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ได้มีเพียงตัวเดียวคือ การรับรู้ที่สถานทางสังคม (ดูรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 4 ในตาราง 18 ภาคผนวก ข)

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความเชื่อของบุคคลใกล้เคียงระหว่างกลุ่มของนักศึกษาพยาบาลที่แบ่งตามลักษณะของความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

การศึกษาส่วนนี้ใช้สถิติที่ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงผลการเปรียบเทียบ ตามสมมุติฐานข้อ 5 ที่ว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยแตกต่างกันจะมีความเชื่อของบุคคลใกล้เคียงต่างกันโดยมีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อของบุคคลใกล้ชิดระหว่างนักศึกษาพยาบาลที่
ตั้งใจเลือกและไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

บุคคลใกล้ชิด	ตั้งใจเลือก		ไม่ตั้งใจเลือก		t
	n = 232		n = 24		
	X	SD	X	SD	
1. พ่อ	1.11	1.81	-0.33	2.30	3.61*
2. แม่	1.14	1.86	-0.17	2.41	3.19*
3. พี่น้อง	1.05	1.74	-0.96	2.26	5.22*
4. เพื่อน	1.31	1.54	-0.71	2.22	4.36*
5. ญาติ	1.11	1.73	-0.83	2.34	3.95*
6. อาจารย์	1.68	1.26	0.54	1.86	2.91*
7. คู่รัก	0.60	1.65	-0.67	1.88	3.54*

$P < .05$

จากตาราง 8 แสดงว่า ความเชื่อของบุคคลใกล้ชิดที่ว่านักศึกษาควรไปประกอบวิชาชีพ
พยาบาลในสถานื่อนามัยของนักศึกษาพยาบาลที่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย
สูงกว่าความเชื่อของบุคคลใกล้ชิดในนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 6 การเปรียบเทียบแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิด ระหว่างกลุ่มนักศึกษา
พยาบาลที่แบ่งตามลักษณะของความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

การศึกษาส่วนนี้ใช้สถิติที เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม
ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงผลการเปรียบเทียบตามสมมุติฐานข้อ 6 ที่ว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีความตั้งใจ
ในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยต่างกัน จะมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคล
ใกล้ชิดต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 9 ดังนี้

ตาราง 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิดระหว่างนักศึกษาพยาบาลที่ตั้งใจเลือกและไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย

แรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิด	ตั้งใจเลือก (232)		ไม่ตั้งใจเลือก (24)		t
	X	SD	X	SD	
1. พ่อ	5.44	1.48	5.04	1.90	1.23
2. แม่	5.67	1.35	5.79	1.59	0.40
3. พี่น้อง	4.62	1.60	4.38	1.91	0.70
4. เพื่อน	3.93	1.54	3.33	1.95	1.75
5.ญาติ	3.80	1.58	3.83	2.12	0.08
6. อาจารย์	4.35	1.58	3.67	1.66	2.01
7. คู่รัก	3.54	1.87	3.17	1.81	0.94

จากตาราง 9 แสดงว่านักศึกษาพยาบาลที่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย มีแรงจูงใจที่คล้อยตาม พ่อ แม่ พี่น้อง เพื่อน ญาติ อาจารย์ และคู่รัก ไม่แตกต่างจากนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 7 การเปรียบเทียบความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย ระหว่างกลุ่มนักศึกษาพยาบาลที่แบ่งตามลักษณะชีวสังคม ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อและปฏิบัติทางพุทธศาสนา

การศึกษาส่วนนี้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของตัวแปรที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย ผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานข้อ 7 และ 8 โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 10-11 ดังนี้

ตามสมมุติฐานข้อ 7 ที่ว่านักศึกษาพยาบาลที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกันเป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อ 7 ได้ผลดังแสดงในตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยเมื่อพิจารณาจากทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและชีวสังคม (ผลการเรียน อาชีพบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้บิดามารดา และภูมิลำเนา) ในกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (ก)	1	1.22	<1
ผลการเรียน (ข)	1	4.42	2.27
กxข	1	5.84	3.00
ส่วนที่เหลือ	252	1.93	
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (ก)	1	1.10	<1
อาชีพบิดามารดา (ข)	1	.60	<1
กxข	1	4.91	2.50
ส่วนที่เหลือ	252	1.96	
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (ก)	1	1.52	<1
การศึกษาของบิดามารดา (ข)	1	4.48	2.29
กxข	1	3.22	1.65
ส่วนที่เหลือ	252	1.45	
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (ก)	1	1.21	<1
รายได้ของบิดามารดา (ข)	1	.01	<1
กxข	1	.84	<1
ส่วนที่เหลือ	252	1.98	

ตาราง 10 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (ก)	1	1.24	<1
ภูมิลำเนา (ข)	1	2.76	1.40
กxข	1	1.28	<1
ส่วนที่เหลือ	252	1.97	
รวม	255	196	

จากตาราง 10 แสดงว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและชีวสังคม ได้แก่ ผลการเรียน อาชีพบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ภูมิลำเนา หมายถึงว่าความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยของนักศึกษาพยาบาล ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลและชีวสังคมพร้อมกัน และเมื่อพิจารณาแยกกันที่ละตัวแปรพบว่าทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและชีวสังคมไม่มีผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยด้วยเช่นกัน

ตามสมมุติฐานข้อ 8 ที่ว่านักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาและปฏิบัติทางพุทธศาสนาสูง เป็นผู้ที่มีความตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยมากกว่าในกลุ่มเปรียบเทียบกับอื่น ๆ โดยเฉพาะนักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาต่ำ เป็นการพิจารณาตัวแปรความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาเท่านั้น ผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อ 8 ได้ผลดังแสดงในตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล
ในสถานีนอนามัย เมื่อพิจารณาจากความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ความเชื่อทางพุทธศาสนา (ก)	1	6.62	3.41*
การปฏิบัติทางพุทธศาสนา (ข)	1	4.79	2.47
กxข	1	1.76	<1
ส่วนที่เหลือ	252	1.94	
รวม	255	1.96	

มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนา แต่พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาแตกต่างกัน มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาสูง ($X = 1.91$) ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยมากกว่ากลุ่มที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาต่ำ ($X = 1.62$)

บทที่ 5

การสรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ กับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย มีจุดมุ่งหมาย 4 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรภายนอก ที่สนใจต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม กับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย ระหว่างกลุ่มตัวแปรตามทฤษฎีพีช เบเนและไอ เซนกับกลุ่มตัวแปรตามทฤษฎีพีช เบเนและไอ เซน ร่วมกับตัวแปรภายนอก 3) เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อในผลการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย และความเชื่อของบุคคลใกล้ชิดและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิดระหว่างกลุ่มนักศึกษาพยาบาลที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยต่างกัน 4) เพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย ระหว่างนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะชีวสังคม ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ระดับต้นปีที่ 2 กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุขในเขตภาคกลางจำนวน 256 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ตัวแปรที่ศึกษาแบ่งเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผลการเรียนรู้ อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ภูมิภาคนาที่สนใจ ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพุทธศาสนา ทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคม ตัวแปรตาม ได้แก่ ความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ตอน 1 แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ ผลการเรียนรู้ อาชีพบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา และภูมิภาคสนใจ ตอน 2 ประกอบด้วยแบบสอบถาม 5 ฉบับ คือ แบบวัดทัศนคติต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย จำนวน 16 ข้อ แบบวัดการรับรู้ทัศนคติ

ทางสังคม จำนวน 14 ข้อ แบบวัดความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถาน
 อนามัย จำนวน 1 ข้อ แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล จำนวน 17 ข้อ และแบบวัดความ
 เชื่อมและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา จำนวน 23 ข้อ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามสมมติฐานของการ
 วิจัยด้วยโปรแกรม SPSS/PC+ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าสัมประสิทธิ์
 สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน
 เฉลี่ยระหว่างกลุ่มโดยสถิติที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง

ในบทนี้จะกล่าวถึงการสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ
 และการวิจัยครั้งต่อไป

สรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 กล่าวว่า "ตัวแปรชีวสังคม ได้แก่ ผลการเรียน อาชีพของบิดามารดา
 การศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดาและภูมิภาค ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล
 ความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจใน
 การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทศนคติต่อ
 วิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลือกประกอบ
 วิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย เพราะทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลจะเป็นเครื่องกำหนดทิศทาง
 ของการกระทำ หรือต้องการทราบปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม สิ่ง que เชื่อว่าเป็นสาเหตุของ
 ปรากฏการณ์ที่ตามมา ทำให้บุคคลมีทัศนคติที่ต่อสาเหตุนั้น (Katz, 1960) เช่นเดียวกับความ
 เชื่อทางพุทธศาสนาจะเป็นหลักศรัทธาที่ช่วยให้บุคคลกระทำความดี ซึ่งเป็นสิ่งมีประโยชน์เกื้อกูล
 แก่ชีวิตตนเอง ผู้อื่นและสังคมอย่างแท้จริง ทั้งทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และความเชื่อทาง
 พุทธศาสนา เป็นลักษณะที่แสดงออกทางด้านจิตใจของนักศึกษาพยาบาล ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจ
 ในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์พจน์
 สีแสน (2532) พบว่า ทัศนคติต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาล มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะ
 ประกอบวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล และสุวรรณา จันทรประเสริฐ (2528) พบว่า
 นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ มีเจตคติต่องานสาธารณสุขระดับตำบลในทางที่ดี

จากผลการวิจัยนี้แสดงว่าตัวแปรภายนอก 8 ตัว มีเพียงทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลและความเชื่อทางพุทธศาสนา ที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล ในสถานื่อนามัย สมมุติฐานข้อ 1 จึงได้รับการสนับสนุนเป็นบางส่วน

สมมุติฐานที่ 2 กล่าวว่า "ทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้" สมมุติฐานนี้เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สำคัญในการทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้คือ การรับรู้ทัศนคติทางสังคมเป็นตัวทำนายที่มีน้ำหนักในการทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้ ร้อยละ 17.66 ส่วนทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยไม่มีน้ำหนักในการทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่กล่าวว่า ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมสามารถทำนายได้จากองค์ประกอบทัศนคติ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมโดยมีน้ำหนักการทำนายเป็นตัวกำหนดความสำคัญ ซึ่งสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งสอง (Ajzen and Fishbein. 1980 : 99) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซองเงอร์-น็อคส์ (Songer - nocks. 1975) ได้ใช้โมเดลของพิชเบนทำนายพฤติกรรมในการเล่นแบบร่วมมือและแข่งขัน ผลปรากฏว่าทัศนคติจะไม่มีน้ำหนักในการทำนายพฤติกรรมการเล่นเมื่อผู้เล่นไม่มีประสบการณ์มาก่อน แต่จะมีน้ำหนักมากขึ้นเมื่อผู้เล่นมีประสบการณ์ในการเล่นมาก่อน ส่วนการรับรู้ทัศนคติทางสังคม จะไม่มีน้ำหนักในการทำนายสถานการณ์ที่มีการแข่งขัน แต่จะมีน้ำหนักในการทำนายในสถานการณ์ร่วมมือ และผลงานวิจัยของ สมศรี ชูส่งแสง (2532) ที่พบว่าทัศนคติต่อพฤติกรรมการศึกษาต่อและการรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้ โดยการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเป็นตัวทำนายลำดับ 1 และทัศนคติต่อพฤติกรรมการศึกษาต่อเป็นตัวทำนายลำดับที่ 2

จากผลการวิจัยนี้แสดงว่าความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ขึ้นอยู่กับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเป็นสำคัญ เพราะเป็นตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนาย กล่าวคือการที่นักศึกษพยาบาลรับรู้ว่าคุณค่าที่มีความสำคัญต่อตน เช่น พ่อ แม่ ครู เพื่อน เป็นต้น

คิดว่าตนควรจะเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยและตัวเองมีความพอใจที่จะกระทำตามความคิดเห็นของบุคคลที่มีความสำคัญดังกล่าว ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยสูง ผลการวิจัยนี้จึงสนับสนุนสมมุติฐานในข้อ 2 สมมุติฐานที่ 3 กล่าวว่า "ตัวแปรชีวิตสังคม ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพุทธศาสนา ทศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย การรับรู้ทัศนคติทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้" สมมุติฐานนี้เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สำคัญในการทำนายและผลการทำนายที่เพิ่มขึ้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้ ทศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้ร้อยละ 17.73 เมื่อเพิ่มตัวแปรภายนอกที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ได้แก่ ทศนคติต่อวิชาการพยาบาล และความเชื่อทางพุทธศาสนา พบว่าสามารถเพิ่มอำนาจในการทำนายได้เพียงร้อยละ 18.58 แสดงว่าตัวแปรภายนอกทั้ง 2 ตัวนี้ สามารถเพิ่มอำนาจในการทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย อย่างมีนัยสำคัญ แม้อำนาจในการทำนายจะไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟิช เบิน ไอเซน และฮินเคิล (Fishbein, Ajzen and Hinkle. 1976 : cited by Ajzen and Fishbein. 1981 : 174 - 195) ที่พบว่าเมื่อนำตัวแปรภายนอกให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ชื่อเสียงพรรคการเมือง ความเป็นเสรีภาพอนุรักษ์นิยม ลักษณะทางชีวิตสังคมอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์สูงกับความแตกต่างของทัศนคติ และความแตกต่างของการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมารวมกันทำนายความตั้งใจต่อการออกเสียงเลือกตั้ง พบว่าอำนาจการทำนายเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และสุวลัยธารงค์สกุลศิริ (2537) พบว่า ทศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง การรับรู้ทัศนคติทางสังคมร่วมกับ ความเชื่ออำนาจภายในตนเองสามารถเพิ่มอำนาจในการทำนายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน

จากผลการวิจัยนี้แสดงว่า ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อทางพุทธศาสนา ทศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม

สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้
จึงสนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 3

สมมุติฐานที่ 5 กล่าวว่า "นักศึกษาพยาบาลที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยแตกต่างกัน จะมีความเชื่อของบุคคลใกล้ชิดต่างกัน" จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของความเชื่อของบุคคลใกล้ชิดในกลุ่มตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จากการพบผลการวิจัยเช่นนี้ชี้ให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาล ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยรับรู้ความเชื่อของบุคคลใกล้ชิดที่ว่านักศึกษาควรเลือกไปประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยโดยเฉพาะพี่น้อง นับว่าเป็นบุคคลสำคัญอันดับแรกที่เชื่อว่านักศึกษาพยาบาลควรจะไปประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย รองลงมาคือเพื่อน ส่วน พ่อ แม่ ญาติ คู่รัก และอาจารย์มีความสำคัญรองลงมา และมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน จะเห็นได้ว่าบุคคลใกล้ชิดที่มีความเชื่อว่านักศึกษาควรเลือกไปประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยอันดับแรก ๆ ได้แก่ พี่น้อง และเพื่อน เป็นผู้ที่มีอายุ ความคิดเห็น และประสบการณ์ใกล้เคียงกับนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มอริส โรเซนเบิร์ก (1967) พบว่า มารดา ญาติ พี่น้อง มีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา วิภากรณ์ ปัญญาตี (2535) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนคือ การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และผองศรี เกียรติเลิศณา (2526) พบว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา นอกจากนี้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชเบนและไอเซน (Ajzen and Fishbein. 1980) กล่าวว่าการศึกษาความเชื่อของบุคคลใกล้ชิดจะสามารถทำนายการรับรู้ทัศนคติทางสังคม และช่วยให้ทราบข้อมูลพื้นฐานที่เป็นสิ่งกำหนดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมอีกด้วย

จากผลการวิจัยนี้แสดงว่าความเชื่อของบุคคลใกล้ชิดสามารถทำนายและเป็นข้อมูลพื้นฐานที่กำหนดบุคคลใกล้ชิดได้ ในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลที่ตั้งใจเลือก และไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ผลการวิจัยจึงสนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 5

สมมุติฐานที่ 6 กล่าวว่า "นักศึกษาพยาบาลที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยแตกต่างกัน จะมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิดต่างกัน" จากผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิด ระหว่างกลุ่มที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกข้อ จากการพบผลเช่นนี้ชี้ให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลที่ตั้งใจเลือก และไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย มีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิดที่แวดล้อมตัวเขา เช่น พ่อ แม่ เพื่อน ญาติ อาจารย์ และคู่รัก ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเลือกประกอบอาชีพในช่วงอายุ 17 ปีขึ้นไป จะเป็นระยะของการเลือกที่สมจริง ต้องเลือกตามความสนใจ ความสามารถ ศึกษาข้อเท็จจริง ตามประสบการณ์ รู้ถึงผลประโยชน์ และผลตอบแทนที่ได้รับ ที่จะสนองความต้องการด้านจิตใจและสังคมของบุคคลนั้นด้วย สำหรับการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยของนักศึกษาพยาบาล ก็นับเป็นการเลือกประกอบวิชาชีพที่อยู่ในระยะสมจริง ของตัวเอง จึงต้องใช้การตัดสินใจของตัวเองมากกว่าการที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมภูษ บัญยะเนตร (2531) พบว่า ความตั้งใจในการย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาของนักศึกษาศึกษาสุดท้ายของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่ได้เกิดจากการคล้อยตามบุคคลใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ และกลุ่มเพื่อน แต่เกิดจากความผูกพันกับครอบครัวและชุมชน สำหรับตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซนและฟิชเบิน (Ajzen and Fishbein. 1980) กล่าวว่า การศึกษาแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิดไม่เฉพาะจะทำนายการรับรู้ที่สถานทางสังคมเท่านั้น ยังช่วยให้ทราบข้อมูลพื้นฐานที่เป็นสิ่งกำหนดการรับรู้ที่สถานทางสังคมอีกด้วย

จากผลการวิจัยนี้ พบว่า แรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลใกล้ชิดไม่สามารถทำนายและเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะกำหนดการรับรู้ที่สถานทางสังคมได้ ในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลที่ตั้งใจเลือกและไม่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย ผลการวิจัยจึง ไม่สนับสนุนสมมุติฐานข้อ 6

สมมุติฐานที่ 7 กล่าวว่า "นักศึกษาพยาบาลที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน เป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยแตกต่างกัน" สมมุติฐานนี้ เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและชีวสังคมที่

มีต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้ คือเมื่อพิจารณาความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย จากตัวแปร ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และชีวิสังคมทั้ง 5 ตัว (ผลการเรียน อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา ภูมิฐานะ) พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และชีวิสังคมเมื่อพิจารณาแยกกันที่ละตัวแปร ก็พบว่าทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ผลการเรียน อาชีพของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา และภูมิฐานะ ไม่มีผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย เช่นกัน อาจเป็นเพราะนักศึกษาพยาบาลในภาควิชาชีวิสังคมอยู่นอกเขตเมือง ผลการเรียน อาชีพบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งมีผลต่อการคิด การตัดสินใจ ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรชีวิสังคมและทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา โพธิ์ศรีทอง (2536) พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างทศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลกับสถานภาพสมรสที่มีต่อพฤติกรรมกรการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ และไม่พบความแตกต่างตามทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และสถานภาพสมรส ที่ละตัวแปร สุวลัย ธารวงศ์สกุลศิริ (2537) ศึกษาในลักษณะเดียวกัน คือพฤติกรรมกรการรักษาความสะอาดของนักเรียน พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแผนการเรียนกับความเชื่ออำนาจในตน และไม่พบความแตกต่างตามแผนการเรียน และความเชื่ออำนาจในตนที่ละตัวแปร

จากการวิเคราะห์ในส่วนนี้ พบผลไม่ตรงตามสมมุติฐาน เพราะไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชีวิสังคม และทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย ดังนั้น สมมุติฐานข้อ 7 จึงไม่ได้รับการสนับสนุน

สมมุติฐานที่ 8 กล่าวว่า "นักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาสูง และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาสูง เป็นผู้ที่มีความตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยมากกว่าในกลุ่มเปรียบเทียบกับอื่น ๆ โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาต่ำ" สมมุติฐานนี้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยจากความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนา จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าเมื่อพิจารณาความแปรปรวนของความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลใน

สถานื่อนามัยเมื่อพิจารณาจากความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาแยกกันที่ละตัวแปรพบว่าความเชื่อทางพุทธศาสนามีผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาสูงจะมีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยมากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา ยูนิพันธ์ (2534) พบว่าพฤติกรรมการดูแลสุขภาพจิตของตนเองในประชาชนภาคกลางทั้งในกลุ่มที่มีสุขภาพจิตปกติ กับกลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตมีความเชื่อทางศาสนาในระดับสูง เช่นเดียวกับการศึกษาของ ซานเซนบาค (Sanzenbach, 1989 : 571 - 572) กล่าวว่า ศาสนามีอิทธิพลต่องานด้านสังคมและอิทธิพลนี้ไม่ใช่จากองค์การทางศาสนา หรือศาสนาในระดับทั่วไป ๆ ไป แต่เป็นอิทธิพลจากคำสอนทางศาสนาที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่ศึกษาอิทธิพลจากคำสอนที่เฉพาะเจาะจงทางพุทธศาสนา คือความเชื่อทางพุทธศาสนาที่สอนให้บุคคล เชื่อ เรื่องการทำความดีจะได้รับผลกรรมที่ดี การปฏิบัติทางพุทธศาสนาจะเน้นเรื่องการให้ทาน รักษาศีล และการปฏิบัติสมาธิภาวนา เป็นต้น ความเชื่อทางศาสนามีอิทธิพลต่อจิตใจ ความคิดเห็น และความตั้งใจในการที่จะเลือกไปปฏิบัติงานในสถานื่อนามัยเพราะเชื่อว่าเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมโดยส่วนรวม แต่ในการปฏิบัติทางพุทธศาสนานั้นมีวิธีการที่ยุ้งยากและใช้เวลามากกว่า จึงทำให้การปฏิบัติทางพุทธศาสนา ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

จากการวิเคราะห์ในส่วนนี้พบผลไม่ตรงตามสมมุติฐานที่ว่าความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาสูง ย่อมมีผลต่อความตั้งใจในการประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยมากกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาต่ำ สมมุติฐานข้อ 8 จึงไม่ได้รับการสนับสนุน

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ปัญหาสุขภาพของประชาชนในชนบทห่างไกล เกี่ยวข้องกับการขาดแคลนพยาบาลไปปฏิบัติงานในสถานื่อนามัย ดังนั้นการส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีความตั้งใจในการเลือกไปปฏิบัติงานในสถานื่อนามัย มีความจำเป็นอย่างมาก ซึ่งการส่งเสริมนี้จะคงดำเนินถึงปัจจัยที่สำคัญ

อันดับแรกคือการรับรู้ทัศนคติทางสังคม คือให้บุคคลใกล้ชิดที่นักศึกษาพยาบาลคิดว่ามีความสำคัญ ต่อตัวเขา ได้แก่ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน อาจารย์ และคู่อรัก ตระหนักถึงความสำคัญ และ เห็นด้วยที่จะให้นักศึกษาพยาบาลมีความตั้งใจในการเลือกไปประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานี่ อนามัยบุคคลแรกที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ พี่น้อง เนื่องจากมีวัยและประสบการณ์ใกล้เคียงกันกับ นักศึกษาบุคคลต่อมาคือเพื่อน เพราะมีประสบการณ์ การเรียนรู้ในวิชาชีพเดียวกัน ส่วน พ่อ แม่ ญาติ คู่อรัก และอาจารย์ มีความเชื่อว่านักศึกษาควรเลือกไปประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานี่ อนามัยเป็นลำดับรอง ๆ ลงมา อาจเนื่องจากมีความรู้ ความเข้าใจในความสามารถของ นักศึกษา วิธีการปฏิบัติงานในสถานี่อนามัยเป็นอย่างดี และมีความห่วงใยมากกว่า จึงมีความเชื่อ ต่อการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานี่อนามัยน้อยกว่ากลุ่ม พี่น้อง และเพื่อน ดังนั้น จึงควรหาวิธีการให้ พี่น้อง และเพื่อน ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือก ประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานี่อนามัย หันมาให้ความสนใจและเต็มใจที่จะช่วยชักจูงนักศึกษา พยาบาลโดยวิธีให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวก พร้อมทั้งให้ ความมั่นใจในสวัสดิภาพ เมื่อนักศึกษาพยาบาลเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานี่อนามัย นอกจากนี้ควรเผยแพร่ความสำคัญของพี่น้อง และเพื่อน ว่ามีบทบาทสำคัญในการเลือกประกอบ วิชาชีพพยาบาลในสถานี่อนามัยไปยังวิทยาลัยพยาบาลอื่น ๆ ในกระทรวงสาธารณสุข

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยนี้ได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาใช้ แต่ไม่ได้นำมาใช้เต็มรูปแบบ เพราะไม่มีการวัดพฤติกรรมทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่า ความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพ พยาบาลในสถานี่อนามัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานี่ อนามัยมากน้อยเพียงใด จึงควรนำตัวแปรพฤติกรรมมาร่วมในการศึกษาวิจัยเพื่อจะ ได้ใช้ทฤษฎีนี้ อย่างถูกต้องสมบูรณ์ และประเมินผลการวิจัยกับทฤษฎีได้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น
2. การวัดทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานี่อนามัย และการรับรู้ ทัศนคติทางสังคม ในการวิจัยนี้วัดเฉพาะทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานี่ อนามัย และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมทางอ้อมเท่านั้น ดังนั้นจึงควรวัดทัศนคติในการเลือก

ประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมทางตรงด้วยเพราะการวัดทัศนคติและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมทางตรงจะช่วยให้การทํานายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมมีค่ามากขึ้น

3. การนำตัวแปรภายนอก เช่น ชีวสังคม ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา มาใช้ในการศึกษายังไม่ครอบคลุม ทำให้ไม่สามารถทํานายความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยได้นัก จึงควรนำตัวแปรที่สำคัญและคาดว่าจะมีผลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย เช่น ประสบการณ์จากการฝึกงานในชนบท ความพึงพอใจงานในสถานื่อนามัย ความเสียสละการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม เป็นต้น มาศึกษาร่วมกับตัวแปรตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพิช เบนและไอเซน

4. จากการวิจัยทำให้ทราบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย คือการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ส่วนทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยกลับมีความสัมพันธ์น้อยมาก จึงควรจะได้นำตัวแปรการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมาทำการวิจัยเชิงทดลอง โดยให้คำแนะนำเรื่องสถานื่อนามัยกับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้ให้คำแนะนำใด ๆ เพื่อพัฒนาในนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่ำ การพัฒนาการรับรู้ทัศนคติทางสังคมทำได้โดยให้บุคคลใกล้ชิดที่นักศึกษาพยาบาลคิดว่ามีความสำคัญต่อเขา เช่น พี่น้อง เป็นผู้แนะนำสนับสนุน เพราะจะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลอย่างมาก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา แสงรัตน์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสถานื่อนามัยของจังหวัดพิษณุโลก.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532. อัดสำเนา.
- กองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. รายงานการวิจัยเรื่อง
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลระหว่าง
นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ (ปีที่ 3 - 4) ที่มีภูมิหลังทางการศึกษา
ต่างกัน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- คณะกรรมการวางแผนพัฒนาการสาธารณสุข. แผนพัฒนาการสาธารณสุขตามแผนพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2535.
- จารุณี มีชนอน. ทัศนคติของนักศึกษาแพทย์ต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขในชนบท. วิทยานิพนธ์
ร.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2510. อัดสำเนา.
- จินตนา ยูนิพันธ์. รายงานการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของ
ประชาชนคนไทยภาคกลาง. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.
- ชมพูนุช บุญยะ เนตร. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจย้ายถิ่นกลับภูมิลำเนาของนักศึกษา
ปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปีการศึกษา 2531.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535. อัดสำเนา.
- ชุติมา เทศศิริ. ลักษณะทางพุทธศาสนาและจิตลักษณะของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
การดูแลบุตรเจ็บป่วยเรื้อรังด้วยโรคธาลัสซีเมีย. ปริญญาณิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
- เชาว์ ฤกษ์สมโภชน์. การทำทาน. กรุงเทพฯ : พิมพ์เผยแพร่โดยสุทธิรักษ์สุธรรม,
ม.ป.ป.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. เอกสารประกอบการฝึกอบรมการวิจัยขั้นสูงทางพฤติกรรมศาสตร์. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ. เค้าโครงการวิจัยเรื่องความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสุขภาพจิต การทำงาน และจริยธรรมของคนไทย. เสนอเพื่อขออนุญาตทุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2533. เอกสารโรเนียว.
- ธีระพร อูรรณไฉ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- บุปผา ศิริรัมย์. การประเมินความรู้ ทักษะ ทักษะและผลการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขระดับตำบล. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
- ประติษฐ์ ใจแก้ว. ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะประกอบวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534. อัดสำเนา.
- ประพิมพ์พรรณ ภาณุภูมิตร. มูลเหตุจูงใจของนักศึกษาพยาบาลในการเข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลระดับต้นและหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ระดับวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- ประยงค์ เต็มชวาลา. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อทัศนคติต่อนักศึกษาแพทย์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในชนบท. กรุงเทพฯ : กองแผนงานสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, 2529.
- ผ่องศรี เกียรติเลิศณา. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมจัดสรรในคลีนิกกับความคิดเห็นต่อวิชาชีพพยาบาลของนักเรียนพยาบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- พระเทพเวที. พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2532. ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม, 2534.

พระนิโรธรังสีคัมภีร์ปัญญาจารย์. หลวงปู่สอนไว้. กรุงเทพฯ : บริษัทเพื่อนพิมพ์, 2533.

พระมหาบัว. ศาสนารวมปลูกคนให้ตื่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2532.

พระราชธรรมนิเทศ. พระธรรมนาถวิไล. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย วัชรบรรณิเวศ, 2531.

พระสุวรรณยานเถระ. "คาบฎิฎาณเพื่อเป็นพุทธมามกะ," ธัมมวิโมข. 6(57) : 17 - 18 ; 2528.

พัชรินทร์ สิริสุนทร. พฤติกรรมกรรมการรักษาเยี่ยวยาตนเองด้วยฝิ่นของชาวม้งที่เจ็บป่วยศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนม้งแห่งหนึ่งในจังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532. อัดสำเนา.

พิชัย สุพิทยาพร และสมศรี สอาดเอี่ยม. "สรุปผลงานบางเรื่องของนักศึกษาแพทย์ที่ปฏิบัติงานในภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่," เชียงใหม่เวชสาร. 10 : 328 - 330 ; ตุลาคม 2514.

พิฑูร มลิวัลย์. พระพุทธศาสนาสำหรับประชาชน. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนากระทรวงศึกษาธิการ, 2527.

พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิตพยาบาลสาธารณสุข ปีการศึกษา 2519 - 2523.

วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534. อัดสำเนา.

พุทธทาสภิกขุ. ชีวิตที่ไม่เสียชาติเกิด. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, 2532.

พงษ์พจน์ สีสาน. ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลือกที่จะทำงานในโรงพยาบาลชุมชนของนักศึกษาทันตแพทย์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532. อัดสำเนา.

มณี โชติวิวัฒน์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของแพทย์ในการเลือกที่จะทำงานในโรงพยาบาลชุมชน หลังจากหมดภาวะชดใช้ทุน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา.

- มาศวัลย์ สวัสดิบุตร. ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการใช้ดีสโก้เฮคเพื่อการนันทนาการศึกษา
กรณีเยาวชนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ สค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530. อัดสำเนา.
- โยธิน บุญเจलय. การใช้บริการสาธารณสุขของครัวเรือนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในจังหวัด
แม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ สค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.
อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วีกิจการพิมพ์, 2524.
- วชิระ สิงหะเชนทร์. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้บริการสาธารณสุข การวางแผนครอบครัว
ของสตรีไทยในวัยเจริญพันธุ์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ สค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- วชิรา กลีโกศล. การวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยแม่
และเด็ก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.
- วาทีณี บุญชะลิกษ์. รูปแบบการใช้แหล่งบริการรักษาพยาบาลของผู้เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กระทรวงสาธารณสุข, 2530.
- วิทยาลัยพยาบาล, กองงาน. การศึกษาระยะยาวเพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาล 4 ปีจาก
นักศึกษารุ่นปีการศึกษา 2524 กองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กระทรวงสาธารณสุข, 2527.
- วิภากรณ์ บัญญาดี. ความตั้งใจในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ สค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล,
2535. อัดสำเนา.

- วรรณิ์ จีระชุตีโรจน์. การศึกษาทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้บริการการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- สมเด็จพระญาณสังวร. วิถีคล้ายทุกข์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2536. .
- สมบัติ จันทรวงศ์ และคนอื่น ๆ. รักเมืองไทยภาคการสาธารณสุขเพื่อมวลชน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2519.
- สมศรี ชูส่งแสง. ตัวแปรที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- สุวรรณา จันทรประเสริฐ. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับเจตคติต่องานสาธารณสุขตำบลของนักเรียนเจ้าพนักงานสาธารณสุข (พนักงานอนามัย). วิทยานิพนธ์ สค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528. อัดสำเนา.
- โสภณศกดาภรณ์. "คูคิด," วารสาร พ.ส.ล. 19(149) : 20 - 28 ; กันยายน - ตุลาคม 2530.
- อภิญา โปธิศรีทอง. ตัวแปรที่เกี่ยวกับพฤติกรรมพยาบาลผู้ช่วยสูงอายุของพยาบาลในสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- อุมาภรณ์ ไพศาลสุทธิเดช. ผลการสอนสุขศึกษา ร่วมกับการนำธรรมะมาประยุกต์ใช้ในผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกที่ได้รับรังสีในด้านการลดความวิตกกังวล ลดความซึมเศร้า เพื่อการยอมรับสภาพความเจ็บป่วย และการให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531. อัดสำเนา.
- อุษา ศรีจินดารัตน์. พัฒนาการของเอกลักษณ์แห่งอู่โก๊ที่เกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของการทำงานและศาสนาในวัยรุ่นไทยภาคใต้. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

- Ajzen, Icek, and Martin, Fishbein. Understanding Attitude and Predicting Social Behavior. New Jersey : Prentice - Hall Inc., 1980.
- Alice, Ida Tetreault. "Selected Factors Associated with Professional Attitude of Baccalaureate Nursing Student," Nursing Research. 29 : 290 - 294 ; September - october, 1980.
- Cronbach Lee Joseph. Essential of Psychological Testing. 2nd ed. New York : Harper and Row Publisher, 1970.
- Fishbein, M. Reading in Attitude Theory and Measurement. New York : John Wiley and Sons Inc., 1967.
- Fishbein, Martin and Icek Ajzen. belief, Attitude, Intention and Behavior : An Introduction to Theory and Research Reading. Mass : Addison - Wesley Publishing Company, 1975.
- Guilford, J.P. Psychometric Methods. New York : McGraw - Hill Book Company Inc., 1954.
- Kats, D. The Fundamental Approach to the Study of Attitudes. Public Opinion Quarterly, 1960.
- Maxwell, william. Thai Medical Students and Rural Health Service. Bangkok : Usom, 1967.
- Morris Rosenberg. Occupation and Values. p 125 n.d.
- Osgood, C.E., and others. The Measurement of Meaning. Urbana, Illinois, University of Illinois Press, 1957.
- Pomazal, Richard J. and James J. Jaccard "An Informational Approach to Altruistic Behavior," Journal of Personality and Social. 33 : 317 - 326 ; 1976.
- Sanzenbach, Paul. "Religion and Social Work : It's Not That Simple," Social Casework. 70(9) : 571 - 572, November. 1989.
- Schwartz, S. and R. Tersler, "A Test of Model Reducing Measured Attitude Behavior Discrepancies," Journal of Personality and Social Psychology. 24 : 225 - 236 ; 1972.
- Sperber, B.M., M. Fishbein and I Ajzen. "Predicting and Understanding Women's Occupational Orientations : Factor Underlying Choice Intention," In Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior. 114 - 129 ; by Icek Ajzen and Martin Fishbein. New Jersey : Prentice - Hall, 1980.
- Songer-Nocks, Elaine. "Situational Factors Affecting the Weighting of Predictor Components in the Fishbein Model," Journal of Experimental Social Psychology. 12 : 56 - 69 ; 1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

- แบบสอบถามการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานเอนามัย
- ตารางความถี่
- แบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย

การตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลนี้ จะต้องเลือกตอบตามความตั้งใจของท่านว่า จะเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัยหรือไม่

แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล

ตอนที่ 1

ชื่อ.....นามสกุล.....

สถานศึกษา.....

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ทุนที่ได้รับ.....

ผลการเรียนรวมครั้งสุดท้าย.....

อาชีพของ บิดา.....มารดา.....

รายได้ของ บิดา.....บาท/เดือน.....

มารดา.....บาท/เดือน.....

ระดับการศึกษา บิดา.....

มารดา.....

ตอนที่ 2

1. ความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย

ฉันตั้งใจว่าจะเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย

เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

2. นักศึกษาคิดว่าการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนีอนามัยหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว จะทำให้เกิดผลอะไรขึ้นบ้าง

ด้านดี

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

ด้านไม่ดี

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

ด้านอื่น ๆ

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

5.
6.
7.
8.
9.

3. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุน คัดค้าน ที่นักศึกษานึกถึงเมื่อจะเลือกประกอบ

วิชาชีพพยาบาลในสถานเอนามัย หลังจากสำเร็จการศึกษาในปี 2537

บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุน

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่คัดค้าน

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

บุคคลอื่นที่นึกถึง

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

4. การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัธยมศึกษาคิดว่า เป็นสิ่งที่

(โปรดตอบสั้น ๆ)

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

ตาราง 12 แสดงความถี่ของข้อความเชื่อที่เด่นชัดเกี่ยวกับผลของความตั้งใจในการเลือก
ประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัยของกลุ่มตัวอย่าง 60 คน

ลำดับที่	ข้อความเชื่อเด่นชัด	ความถี่
1	มีทักษะการพยาบาลมากขึ้น	36
2	ได้ใช้ความรู้ความสามารถที่เรียนมา	26
3	ต้องตัดสินใจเลือกทำการรักษาพยาบาลด้วยตนเอง	23
4	มีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตในหมู่บ้าน	21
5	ได้ช่วยเหลือชาวบ้านเมื่อเจ็บป่วย	20
6	ได้ใช้ความรู้เพียงเรื่องการพยาบาลพื้นฐานเท่านั้น	19
7	เป็นที่เชื่อถือของชาวบ้าน	18
8	พบปะคนมากมาย	17
9	ต้องทำงานในที่ที่มีอุปกรณ์การแพทย์ต่าง ๆ น้อย	17
10	ต้องทำงานในที่ห่างไกลความเจริญ	15
11	ทำงานไกลบ้าน	15
12	มีรายได้พิเศษ	14
13	มีเวลาว่างเป็นส่วนตัว	12
14	ทำงานไม่หนักมาก	12
15	มีเพื่อนร่วมงานน้อย	11
16	มีโอกาสศึกษาต่อได้	11
17	มีประสบการณ์การทำงานน้อย	10
18	การคมนาคมไม่สะดวก	10
19	รับผิดชอบมาก	6
20	ชาวบ้านไม่เชื่อถือ	5
21	ไม่ต้องปรับตัวมาก	4
22	แบ่งเบาภาระพ่อแม่	3

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความเชิงเด่นชัด	ความถี่
23	มีโอกาสติดเชื้อโรค	2
24	มีบ้านพัก	1
25	ไม่ต้องอยู่เวร	1
26	ไม่ได้สวมชุดขาว	1
27	ค่าใช้จ่ายน้อย	1
	รวม	331

ตาราง 13 แสดงความถี่ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิดที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการ
เลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัยของกลุ่มตัวอย่าง 60 คน

ลำดับที่	บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใกล้ชิด	ความถี่
1	พ่อ	58
2	แม่	53
3	พี่น้อง	36
4	เพื่อน	22
5	ญาติ	19
6	อาจารย์	9
7	คู่รัก	8
8	น้ำ	7
9	น้อง	6
10	อา	3
11	พนักงานอนามัย	3
12	พี่ชาย	2
13	พยาบาล	2
14	พี่สาว	1
15	ยาย	1
16	ปู่	1
17	ย่า	1
รวม		232

แบบสำรวจตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล
ในสถานีนอนามัยของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ระดับต้น วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

วิทยาลัยพยาบาล.....

ทุน.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่เป็น
จริง และเติมข้อความในช่องที่เว้นไว้

1. ผลการเรียนเทอมที่ผ่านมาของนักศึกษา.....
2. อาชีพของบิดามารดาที่ท่านรายได้ให้แก่ครอบครัวมากที่สุด
 1. ข้าราชการ
 2. รัฐวิสาหกิจ
 3. ค้าขาย
 4. เกษตรกรรม
 5. รับจ้าง
 6. อื่น ๆ
3. ระดับการศึกษาของบิดามารดา
 1. ประถมปีที่ 1 - ประถมปีที่ 6
 2. มัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า
 3. จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่า เช่น ป.ม., ปกศ. สูง, ปวส.
 4. จบปริญญาตรีขึ้นไป
 5. อื่น ๆ.....
4. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน
 1. ไม่เกิน 3000 บาท
 2. มากกว่า 3000 - 5000 บาท
 3. มากกว่า 5000 - 7000 บาท
 4. มากกว่า 7000 - 9000 บาท
 5. มากกว่า 9000 บาท

5. ภูมิภาคของนักศึกษา อาเภอ.....
จังหวัด.....

ตอนที่ 2

แบบสำรวจความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานเอนามัย
ทัศนคติต่อการเลือกและการรับรู้ทัศนสถานทางสังคม

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วระบุว่านักศึกษามีความรู้สึกนึกคิด
เกี่ยวกับข้อความนี้อย่างไร โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงเหนือช่องที่ตรงกับ
ความรู้สึกของนักศึกษาเพียงข้อละ 1 เครื่องหมาย

ตัวอย่าง

ฉันตั้งใจว่าจะสวดมนต์ก่อนนอนคืนนี้

เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

หากนักศึกษาคิดว่า เป็นไปได้มาก ที่จะสวดมนต์ก่อนนอนคืนนี้ ขอให้นักศึกษา
ทำเครื่องหมายข้างล่างนี้

เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

หากนักศึกษามีความคิดเป็นอย่างอื่นก็ให้ตอบตรงตามความคิดเห็นของนักศึกษา
เพราะคำตอบที่ถูกต้องคือ คำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษา

ข้อควรระวัง

1. โปรดทำทุกข้อ อย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่ง
2. เครื่องหมายเหนือเส้นตรง ให้ตรงกับความรู้สึกของนักศึกษา

2.1 โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกของนักศึกษาว่า "มีความเป็นไปได้หรือเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด"

1. ฉันตั้งใจว่าจะเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัยเมื่อสำเร็จการศึกษา
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก
2. การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย ทำให้ฉันต้องตัดสินใจเลือกทำการรักษาพยาบาลด้วยตนเอง
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก
3. การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย ทำให้ฉันมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพชีวิตของคนในหมู่บ้าน
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก
4. การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย ทำให้ฉันได้ช่วยเหลือชาวบ้านเมื่อเจ็บป่วย
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก
5. การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย ทำให้ฉันได้ใช้ความรู้เพียงเรื่องการพยาบาลพื้นฐานเท่านั้น
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก
6. การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานอนามัย ทำให้ฉันรู้จักพบปะผู้คนมากมาย
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

7. การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย ทำให้ฉันต้องทำงานใน
ที่ ๆ มีอุปกรณ์การแพทย์ต่าง ๆ น้อย

เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

8. การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย ทำให้ฉันต้องทำงาน
ในที่ห่างไกลความเจริญ

เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

9. การเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย ทำให้ฉันเป็นที่เชื่อถือ
ของชาวบ้านและผู้ป่วย

เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

2.2 ให้นักศึกษาประเมินข้อความต่อไปนี้โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกของนักศึกษาว่าลักษณะที่กล่าวถึงแต่ละข้อความ มีประโยชน์หรือไม่ประโยชน์เพียงใด

1. การที่ฉันต้องตัดสินใจเรื่องการรักษาพยาบาลด้วยตนเอง

มีประโยชน์ _____ ไม่มีประโยชน์ _____

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้งข้อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

2. การที่ฉันมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้าน เป็นสิ่งที่

มีประโยชน์ _____ ไม่มีประโยชน์ _____

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้งข้อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

3. การที่ฉันได้ช่วยเหลือชาวบ้านเมื่อเจ็บป่วย เป็นสิ่งที่

มีประโยชน์ _____ ไม่มีประโยชน์ _____

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้งข้อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

4. การที่ฉันได้ใช้ความรู้เรื่องการพยาบาลพื้นฐานเท่านั้น เป็นสิ่งที่

มีประโยชน์ _____ ไม่มีประโยชน์ _____

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้งข้อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

5. การที่ฉันรู้จักพบปะผู้คนมากมาย เป็นสิ่งที่

มีประโยชน์ _____ ไม่มีประโยชน์ _____

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้งข้อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

6. การที่ฉันต้องทำงานในที่ ๆ มีอุปกรณ์การแพทย์ต่าง ๆ น้อย เป็นสิ่งที่

มีประโยชน์ _____ ไม่มีประโยชน์ _____

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้งข้อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

7. การที่ฉันต้องทำงานในที่ห่างไกลความเจริญ เป็นสิ่งที่

มีประโยชน์ _____ ไม่มีประโยชน์ _____

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้งข้อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

8. การที่ฉันเป็นที่เชื่อถือของชาวบ้านและผู้ป่วย เป็นสิ่งที่
 มีประโยชน์ _____ ไม่มีประโยชน์ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

2.3 โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเชื่อของนักศึกษาที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลใกล้เคียง

1. พ่อ ของฉันคิดว่าฉันควรเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก
2. แม่ ของฉันคิดว่าฉันควรเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก
3. พี่น้อง ของฉันคิดว่าฉันควรเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก
4. เพื่อน ของฉันคิดว่าฉันควรเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก
5. ญาติ ของฉันคิดว่าฉันควรเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก
6. อาจารย์ ของฉันคิดว่าฉันควรเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลใน
 สถานีนอนามัย
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก
7. คู่อรัก ของฉันคิดว่าฉันควรเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนามัย
 เป็นไปได้ _____ เป็นไปไม่ได้ _____
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง2อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

2.4 โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง
 ที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษาว่าต้องการ ที่จะกระทำตาม
มากน้อยเพียงใด

1. โดยทั่วไปฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ พ่อ ของฉันต้องการให้ฉันทำเพียงใด
 ต้องการมากที่สุด _____ ไม่ต้องการเลย _____
 7 6 5 4 3 2 1
2. โดยทั่วไปฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ แม่ ของฉันต้องการให้ฉันทำเพียงใด
 ต้องการมากที่สุด _____ ไม่ต้องการเลย _____
 7 6 5 4 3 2 1
3. โดยทั่วไปฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ พี่น้อง ของฉันต้องการให้ฉันทำเพียงใด
 ต้องการมากที่สุด _____ ไม่ต้องการเลย _____
 7 6 5 4 3 2 1
4. โดยทั่วไปฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ เพื่อน ของฉันต้องการให้ฉันทำเพียงใด
 ต้องการมากที่สุด _____ ไม่ต้องการเลย _____
 7 6 5 4 3 2 1
5. โดยทั่วไปฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ ญาติ ของฉันต้องการให้ฉันทำเพียงใด
 ต้องการมากที่สุด _____ ไม่ต้องการเลย _____
 7 6 5 4 3 2 1
6. โดยทั่วไปฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ อาจารย์ ของฉันต้องการให้ฉันทำ
 เพียงใด
 ต้องการมากที่สุด _____ ไม่ต้องการเลย _____
 7 6 5 4 3 2 1
7. โดยทั่วไปฉันต้องการทำตามในสิ่งที่ ครู ของฉันต้องการให้ฉันทำเพียงใด
 ต้องการมากที่สุด _____ ไม่ต้องการเลย _____
 7 6 5 4 3 2 1

แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล

คำแนะนำในการตอบ

โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่า ข้อความแต่ละข้อนั้น ท่านมีความคิดเห็น หรือความรู้สึกในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องแสดงระดับความคิดเห็นให้ตรงกับข้อความด้านล่างเพียงช่องเดียว ตามความหมายดังนี้

ด้านค่านิยมของสังคม

1. วิชาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่มีสวัสดิการดี

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ผู้คนส่วนมากอยากคบหาสมาคมกับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. วิชาชีพการพยาบาลมีรายได้ไม่คุ้มค่ากับความเหนื่อยยาก

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ผู้มีอาชีพการพยาบาล ต้องเสียสละความสุขส่วนตัว

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ด้านลักษณะวิชาชีพ

5. วิชาชีพการพยาบาล ทำให้สามารถช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ได้ทุกโอกาส

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. วิชาชีพการพยาบาลทำให้ท่านเป็นคนละเอียดถี่ถ้วน

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. วิชาชีพการพยาบาล ทำให้ท่านรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
8. วิชาชีพการพยาบาลทำให้ท่านมีชีวิต ไม่สดชื่น แจ่มใส
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
9. วิชาชีพการพยาบาล ทำให้ท่านเกิดความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือมนุษย์
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ด้านปฏิบัติงาน

10. วิชาชีพการพยาบาลทำให้ท่านต้องปฏิบัติงานหนักทั้งวัน
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
11. การปฏิบัติงานพยาบาลทำให้การเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
12. การปฏิบัติงานการพยาบาลทำให้การพักผ่อนไม่เป็นเวลา
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
13. การคลุกคลีกับสิ่งสกปรกทำให้งานการพยาบาลน่ารังเกียจ
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
14. การปฏิบัติงานการพยาบาลช่วยให้ท่านมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ได้ดี

15. การปฏิบัติงานการพยาบาลเป็นการใช้แรงงานมากกว่าความรู้

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

16. การปฏิบัติงานการพยาบาลทำให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดี

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

17. ถ้าเลือกประกอบวิชาชีพอื่นได้ท่านจะไม่ทำงานวิชาชีพการพยาบาล

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ความเชื่อและการปฏิบัติของคนไทย

คำแนะนำในการตอบ

คำถามชุดนี้เกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติของคนไทย ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละประโยคที่ให้มา แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงหรือไม่จริง สำหรับท่านมากน้อยเพียงใด ถ้า "จริง" ขอให้ท่านพิจารณาว่า จริงในปริมาณใด จาก จริงที่สุด จริง หรือค่อนข้างจริง ถ้า "ไม่จริง" ก็ขอให้ท่านพิจารณาว่า ไม่จริง ในปริมาณใดจาก ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง หรือไม่จริงเลย โดยขีดเครื่องหมาย / ลงบนเส้นที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ฉัน เชื่อว่าการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าจะทำให้ฉันมีความสุขอย่างแท้จริง

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. พระสงฆ์บางรูปได้ช่วยให้ฉันใกล้ชิดและศรัทธาในศาสนามากยิ่งขึ้น

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ฉัน เชื่อว่ามนุษย์เรา เมื่อตายแล้วก็จบสิ้นเพียงแค่นั้น

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ความเชื่อที่ว่า "ชีวิตเป็นทุกข์" เป็นการมองโลกในแง่ร้าย และเป็นเรื่องเหลวไหล

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉัน เชื่อว่าบุญกุศลเป็นสิ่งเดียวที่ฉันสามารถนำติดตัวไปได้ทุกภพทุกชาติ

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉัน เป็นคนดีได้โดย ไม่จำเป็นต้องสนใจคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันเชื่อว่า การสำเร็จเป็นพระพุทเจ้า เป็นเรื่องของปาฏิหารย์ มากกว่า
ความสามารถของพระองค์เอง

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ฉัน เชื่อในผลของการกระทำในชีวิตปัจจุบันมากกว่าเวรกรรมในอดีต

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ศาสนเรื่องกฎแห่งกรรมเป็นการส่งเสริมให้คุณคนลงมือทำอะไร ก็หน้ารับกรรม
ไม่ยอมแก้ไขอะไร

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. การทำบุญก็เพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ให้เหตุที่ร้ายกลายเป็นดีได้เอง

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ฉันเชื่อว่าคนเราเมื่อตายแล้วก็จบสิ้นเพียงแค่นั้น

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. ฉันเชื่อว่าความสุขที่ได้จากความสงบทางใจ มีคุณค่ามากกว่าความสุขที่ได้จาก
เงินทอง สิ่งของ

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. ฉันเชื่อว่านรกสวรรค์และภพภูมิต่าง ๆ เป็นเรื่องงมงาย

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. พระพุทธเจ้ามีความสำคัญต่อชีวิตของฉัน

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. การพัฒนาตนเองเพื่อเข้านิพพาน เป็นสิ่งที่ไม่เกินความพยายามของมนุษย์
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
16. ฉันซาบซึ้งในความเมตตาของพระพุทธเจ้าต่อมวลมนุษย์
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
17. คงต้องรอให้ร่ำรวยกว่านี้ก่อน ฉันจึงจะทาบุญให้ท่านแก่ผู้อื่น
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
18. ฉันดีมีสุรา และ หรือ/เบียร์ โดยไม่สนใจว่าจะผิดศีลหรือไม่
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
19. ฉัน ไม่คิดว่าการทาสมาธิจะให้ประโยชน์อะไรแก่ฉันได้
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
20. ฉันจะอาฆาตเคียดแค้นคนที่จงใจทำให้ฉันเจ็บช้ำน้ำใจ
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
21. การตกปลาเป็นเกมกีฬาที่น่าตื่นเต้น
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
22. ฉันคำนึงถึงเรื่องบาปบุญก่อนตัดสินใจกระทำสิ่งหนึ่งใดเสมอ
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
23. ฉันฆ่าสัตว์ที่ไม่มีประโยชน์ เช่น แมลงสาบหรือหนู โดยไม่สนใจว่าจะผิดศีล
- _____
- จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดทัศนคติในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาล
ในสถานื่อนามัยต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

ข้อที่	t
1	3.06*
2	2.27*
3	2.46*
4	2.23*
5	3.19*
6	2.64*
7	3.60*
8	2.74*
9	2.57*
10	2.57*
11	2.38*
12	3.96*
13	2.75*
14	5.43*
15	4.34*
16	3.51*

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าความเชื่อมั่น = 0.94

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนมัย

ข้อที่	t
1	4.57*
2	4.77*
3	6.76*
4	3.76*
5	7.73*
6	3.34*
7	5.20*
8	3.33*
9	3.34*
10	4.84*
11	5.18*
12	7.78*
13	3.70*
14	2.03*

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าความเชื่อมั่น = 0.88

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลต่อความตั้งใจ
ในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอนมัย

ข้อที่	t
1	2.60*
2	5.10*
3	4.39*
4	4.26*
5	3.78*
6	3.61*
7	2.77*
8	4.05*
9	2.55*
10	3.80*
11	3.96*
12	4.29*
13	3.37*
14	3.41*
15	2.20*
16	3.37*
17	2.46*

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าความเชื่อมั่น = 0.90

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา
ต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานีนอมนามัย

ข้อที่	t
1	1.81*
2	1.88*
3	3.44*
4	4.44*
5	3.58*
6	3.15*
7	3.17*
8	3.13*
9	9.34*
10	4.58*
11	3.38*
12	3.08*
13	2.62*
14	2.58*
15	3.02*
16	2.75*
17	4.39*
18	3.51*
19	4.29*
20	2.91*
21	3.45*
22	2.87*
23	5.51*

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค่าความเชื่อมั่น = 0.91

ภาคผนวก ข.

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อในผลการเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลใน
สถานื่อนามัยของนักศึกษาพยาบาลที่ตั้งใจเลือกประกอบวิชาชีพพยาบาลในสถานื่อนามัย

ข้อความเชื่อ	ตั้งใจเลือก (232)		ไม่ตั้งใจเลือก (24)		t
	X	SD	X	SD	
1. ต้องตัดสินใจเลือกทำการรักษา					
พยาบาลด้วยตนเอง	2.53	0.83	1.92	1.59	1.85
2. มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ					
ชีวิตของคนในหมู่บ้าน	2.84	0.38	2.79	0.42	0.66
3. ช่วยเหลือชาวบ้านเมื่อเจ็บป่วย	2.65	0.69	2.50	0.66	1.02
4. ได้ใช้ความรู้เพียงเรื่องการ					
พยาบาลพื้นฐานเท่านั้น	1.58	1.57	1.25	2.17	0.73
5. รู้จักพบปะผู้คนมากมาย	2.23	1.03	1.92	1.44	1.03
6. ต้องทำงานในที่ ๆ มีอุปสรรค					
การแพทย์น้อย	2.48	0.96	2.17	1.44	1.06
7. ทำงานในที่ห่างไกลความเจริญ	1.98	1.07	1.88	1.70	0.30
8. เป็นที่เชื่อถือของชาวบ้านและผู้ป่วย	2.47	0.67	2.46	0.88	0.40

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาววิริยา แดงวิสุทธิ
 เกิดวันที่ 13 พฤศจิกายน 2495
 สถานที่เกิด อำเภอปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
 ที่อยู่ปัจจุบัน 28/125 ถ. รามอินทรา จระเข้บัว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 10230
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน
 วิทยากรระดับ 6
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน
 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ
 2/1 ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2514	มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนสตรีสันติราษฎร์บำรุง
พ.ศ. 2518	ประกาศนียบัตรพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย จากวิทยาลัย พยาบาลกรุงเทพ
พ.ศ. 2521	ศ.บ. (พยาบาล) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2537	วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร